

REGLEMENT OP DE
RECHTERLIJKE ORGANISATIE
EN HET
BELEID DER JUSTITIE
IN INDONESIË. (1)

(afgekondigd bij Publikatie van 30 April 1847—S. No. 23 jo. S. 1848—57,
i.w.g. 1 Mei 1848.)

Zie LN. 50—30, organisatie, bevoegdheid, rechtsregl. Mahkamah Agung Indonesia en LN. 51—9, noodwet betr. procedure burgerl. rechterlijke instanties,
* in deze verzamel. achter RO.

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen. (2)

Dit hoofdstuk is behoudens afwijkingen ook toepasselijk op de buitengewesten, ingevolge art. 2 Rechtsregl. Buitengew.

N. RO. 1
1. (Gew. S. 14—317.) De rechterlijke macht in Indonesië wordt, onverminderd de rechtsmacht aan den militairen rechter toegekend, uitgeoefend door: (ISR. 132, 135; RBg. 1; Bb. 446, 1316, 1321, 2133, 2495.)

de districtsgerechten; (RO. 77v.)

de regentschapsgerechten; (RO. 81v.)

de landraden; (RO. 89v.)

de landgerechten; (RO. 116bis v.)

de residentiegerechten; (RO. 116a v.)

de raden van justitie en (RO. 117v.)

het hooggerechtshof. (RO. 151v.)

De bestaande verordeningen omtrent het regtswezen in de residentien Soerakarta en Djokjakarta blijven in volle kracht, totdat daaromtrent nader zal zijn beschikt. (S. 1903—7, 8 enz. zie aant. achter RO.)

De regtbanken en geregten in de bezittingen buiten Java en Madura blijven vooreerst derzelve tegenwoordige benaming en samenstelling behouden. (1)

2. De kennisneming en beslissing van alle geschillen over eigendom of daaruit voortspruitende regten, over schuldvorderingen of burgerlijke regten, en de toepassing van alle soort van wettig bepaalde straffen, zijn bij uitsluiting opgedragen aan de regterlijke magt, volgens de verdeelingen van regtsgebied, de regterlijke bevoegdheid, en de wijze bij dit reglement omschreven. (ISR. 134, 137; Rv. 99, 130; Sv. 101v., 126v., 177v., 260v.)

De zaken, welke uit haren aard, of krachtens wettelijke bepalingen, ter beoordeeling staan van het administratief gezag, blijven daaraan onderworpen.

Alle geschillen over bevoegdheid tusschen de regterlijke magt en het administratief gezag worden door den Gouverneur-Generaal beslist, volgens algemeene bepalingen, nader door den Koning vast te stellen. (ISR. 138 en overg.bep. 1, bl. 219; S. 1849—61; Bb. 2192.)

2a. (Ing. S. 31—367 jo. 368.) Alle vorderingen betrekkelijk tot een arbeidsovereenkomst, die geheel of gedeeltelijk in Indonesië moet worden ten uitvoer gebracht, staan, ongeacht welk recht op de overeenkomst van toepassing is, zoolang de arbeider in Indonesië woonachtig is, uit-

(1) Voor de gewesten buiten Java en Madoera is bij S. 1927—227 het „Rechtsreglement Buitengewesten” afgekondigd, i.w.g. 1 Juli '27, in deze verzameling opgenomen.

Bij art. 2 van genoemd Rechtsregl. Buitengew. zijn de hoofdstukken I, VI en VII van RO., toepasselijk verklaard op de buitengewesten, en bij art. 101 ook hoofdstuk V van RO., in beide gevallen behoudens eenige afwijkingen.

sluitend ter beslissing van den Indonesischen rechter of van in Indonesië verblijvende scheidslieden.

Van het bepaalde in het vorig lid kan alleen bij overeenkomst, na het ontstaan van het geschil gesloten, worden afgeweken.

3. (*Gew. S. 37—116.*) (1) Overal, waar rechtspraak genoemd bij art. 134, tweede lid der Indische Staatsregeling, niet door afzonderlijke bepalingen wordt beheerscht, kan de uitvoering van de krachtens dat voorschrift gedane uitspraken, indien zij niet vrijwillig geschiedt, niet anders plaats hebben dan langs den gewonen weg van rechten en na executoir-verklaring door het hoogste Indonesische rechterlijke college. (ISR. 134, 136; S. 31—53*, bl. 365.)

(2) In geval van verschil over de competentie in de bij het vorige lid bedoelde zaken beslist de Gouverneur-Generaal. (ISR. 139.) (1)

Zie de bepalingen betreffende de Priesterrechtspraak, S. 82—152, op bl. 362.

3 a. (*Ing. S. 35—102.*) (1) Rechtzaken van welke de kennisneming volgens het adatrecht toekomt aan rechters van kleine rechtsgemeenschappen (dorpsrechters) blijven aan die kennisneming onderworpen.

(2) Het bepaalde in het vorig lid laat onverkort de bevoegdheid van partijen om te allen tijde hare zaak aan de beslissing der in de artt. 1, 2 en 3 bedoelde rechters te onderwerpen. (IR. 86a, 101, 103, 120a, 135a; RBg. 104, 116v., 120, 143a, 161a.)

(3) De in het eerste lid bedoelde rechters spreken recht naar adatrecht; zij mogen geen straffen opleggen.

4. *Bij K.B. v. 3 Nov. 1866 No. 73 in S. 67—10 is met wijziging van art. 4 een nadere regeling voor het forum privilegiatum voor Ind. vorsten en hoofden vastgesteld, thans als vervallen te beschouwen.*

5. Niettegenstaande de weigering van het in bovenstaand art. vermelde verlof, zal de regterlijke vervolging van andere in de zaak betrokkene personen worden voortgezet, tenzij de Gouverneur-Generaal, aan wien door den betrokken ambtenaar van het openbaar ministerie vooraf zal worden kennis gegeven van de voorgenomene vervolging, zich, met inachtneming der bij art. 179 voorgeschreven vormen, tegen die vervolging mogt verzetten.

6. Wanneer personen, uit hoofde van hunnen landaard, stand of betrekking, aan de regtsmagt van onderling in rang verschillende regtbanken of geregten onderworpen, in ééne en dezelfde zaak betrokken zijn, staan zij, zoowel in burgerlijke als in strafzaken, gezamenlijk voor de hoogste dier regterlijke autoriteiten te regt. (ISR. 131, 136; RO. 116k; AB. 12; Sv. 109.)

(*Ing. S. 12—521.*) Indien echter in burgerlijke zaken een borg voor een in rang hooger rechter zou moeten verschijnen dan de hoofdschuldenaar, staan zij ieder voor zich terecht voor hun eigen rechter.

6 a. (*Ing. S. 24—449 jo. 499.*) (1) De op het tijdstip, waarop het strafgeding aanvangt, bevoegde rechter verliest zijne bevoegdheid niet door veranderingen na dat tijdstip opgekomen in staat, ambtelijke of maatschappelijke hoedanigheden van verdachte of beklaagde.

(2) Onder het tijdstip, waarop het strafgeding aanvangt, wordt voor de toepassing van dit art. verstaan het tijdstip, waarop de met de vervolging belaste autoriteit op de wettelijk voorgeschreven wijze de zaak bij den rechter aanhangig maakt, met dien verstande dat, indien de beoehing zonder dagvaarding of verwijzing geschiedt, uitsluitend het

(1) *RO. 3 luide :*

De tusschen Inlanders, of tusschen met dezen gelijkgestelde personen van gelijken landaard, gerezene burgerlijke geschillen, welke, volgens de godsdienstige wetten of de zeden en oude herkomsten van die personen, ter beslissing staan van hunne priesters of hoofden, blijven daaraan bij voortdurend onderworpen.

De uitvoering van de aldus gedane uitspraken kan, indien zij niet vrijwillig geschiedt, niet anders plaats hebben dan langs den gewonen weg van regten, en na executoir-verklaring door het hoogste Inlandsche regterlijke collegie.

In geval van twijfel of verschil over de competentie in de bij dit art. bedoelde zaken, beslist de Gouverneur-Generaal.

tijdstip, waarop de behandeling der zaak ter terechtzitting aanvangt, in aanmerking komt.

7. (*Gew. S. 01-306 jo. 02-85, 14-317.*) Wanneer Indonesiërs of met hen gelijkgestelde personen in burgerlijke of strafzaken in eersten aanleg elders dan voor het landgerecht als verweerders of beklaagden betrokken zijn, wonen,

voor zooveel Mohammedanen aangaat, de hoofdpanghoeloe of met gelijksoortige functie belaste persoon dan wel degene, die hem volgens aanwijzing van het gerecht of van den voorzitter der rechtbank vervangt,

en voor zooveel de overigen betreft, een of twee hoofden, en, bij ontstentenis, een of twee geschikte personen van den landaard en godsdienst dier verweerders of beklaagden, door het gerecht of door den voorzitter der rechtbank aan te wijzen,

als adviseurs de terechtzitting bij en zal het gevoelen van zoodanige adviseurs worden ingewonnen ten aanzien van de ter zake betrekkelijke godsdienstige wetten, instellingen en gebruiken, ten einde daarop bij het doen der uitspraak worde gelet.

De regel, in het vorige lid gesteld, lijdt uitzondering:

a. ten aanzien van verweerders of beklaagden, die den christelijken godsdienst belijden;

b. ten aanzien van verweerders in burgerlijke zaken, die met opzicht tot de aanhangige zaak aan het voor de Europeanen vastgestelde burgerlijk en handelsrecht zijn of zich vrijwillig hebben onderworpen;

c. wanneer, ter beoordeeling van den rechter, geen aan de vereischten voor adviseur voldoende persoon beschikbaar is;

d. (*Toeg. S. 34-558 jo. 587.*) bij de summier procedure in strafzaken voor de landraden, in welke gevallen het bepaalde in de twee volgende leden mede buiten toepassing blijft.

De inhoud der uitgebrachte adviezen of het toepassen der uitzondering vermeld in het tweede lid wordt in het proces-verbaal der terechtzitting opgenomen.

In het vonnis wordt vermeld dat de adviseurs geraadpleegd zijn dan wel de grond, waarop zij bij uitzondering niet zijn geraadpleegd. (Sv. 166, 174; IR. 292, 319; RBg. 42, 618.)

8. (*Gew. S. 1901-306 jo. 02-85.*) De adviseurs, welke, krachtens het bepaalde bij het voorgaande art., de terechtzittingen bijwonen, zullen vooraf in handen van den regter den navolgenden eed afleggen:

„Ik beloof en zweer de aan mij opgedragene werkzaamheden met ijver, en trouw te zullen waarnemen; dat ik al de aan mij gedane vragen, hetzij in geschrift, hetzij bij monde, oprecht en naar mijn beste kennis, zal beantwoorden, en zonder partijdigheid opgeven, wat de geschrevene, wet of van ouds gevestigde gewoonte is en niets, dat niet met zoodanige, wet of gewoonte overeenkomstig is; dat ik mijn gevoelen, wanneer mij dit door den regter wordt afgevraagd, naar waarheid en in alle opregtheid zal uitbrengen, en dat ik geene gaven of geschenken heb aangenomen noch zal aannemen, die mij zijn of mogten worden aangeboden, den om mij hiervan te doen afwijken”. (S. 34-159*.)

De bepaling van het voorgaande lid van dit art. is niet toepasselijk op de adviseurs die door of naar aanleiding van hunne betrekking zijn aangewezen en vóór het aanvaarden dier betrekking ambtelijk zijn beëdigd.

9. (*Gew. S. 01-15, 201, 270; 14-317; 22-587; 31-118.*) De rechterlijke ambtenaren mogen buiten hun eigen of eenige andere rechterlijke betrekking geen ambt bekleeden en geen beroep uitoefenen, noch ook zijn zaakgelastigden, executeurs, voogden of curators van personen, die hun verder dan in den derden graad van bloedverwantschap of zwager-schap bestaan, alles tenzij de Gouverneur-Generaal om bijzondere redenen van dat verbod vrijstelling heeft verleend. (Ov. 69; RO. 37; Bw. 379; Rv. 34; Sv. 156; S. 04-199.)

De Gouverneur-Generaal kan, op voordragt van het hooggerechtshof, aan de substituut-griffiers tijdelijk opdragen de waarneming der functiën

van advocaat, procureur of notaris, ter plaatse waar het regterlijk collegie, waarbij zij behooren, gezeteld is.

(*Gew. S. 41—31 jo. 98.*) De verbodsbepalingen van dit art. zijn niet toepasselijk op de leden der Indonesische rechtbanken, die geen rechtskundigen zijn, zoomede niet in de gevallen, waarin aan een administratieve bediening de uitoefening van rechterlijke functiën wordt verbonden. (IR. 374; RBg. 702.)

10. (*Gew. S. 31—118.*) De regterlijke ambtenaren zullen tevens mogen zijn leden van de commissiën van openbaar onderwijs en van alle andere bijzondere en openbare inrigtingen, wanneer die betrekkingen niet als eigenlijke ambten kunnen worden beschouwd. (ISR. 41.)

In geval van twijfel of eenige betrekking van laatstgenoemden aard met de regterlijke bestaanbaar zij, zal zulks door den Gouverneur-Generaal worden beslist. (Bb. 2035.)

11. (*Gew. S. 01—15, 273; 39—283.*) Bloedverwanten of aanverwanten, tot den derden graad ingesloten, kunnen, zonder dispensatie van den Gouverneur-Generaal, niet tezamen zijn raadsheeren, regters, bijzitters als bedoeld in art. 192, ambtenaren van het openbaar ministerie of griffiers in, bij of van hetzelfde rechterlijke college of gerecht.

Indien de zwagerschap eerst mogt zijn ontstaan na de benoeming, zal degene, die dezelve heeft aangegaan, zijn ambt niet kunnen blijven behouden, zonder vergunning van den Gouverneur-Generaal. (ISR. 9; RO. 35; Bw. 290v.)

Deze bepalingen zijn niet toepasselijk op de substituut-griffiers.

12. (*Gew. laatstel. S. 41—31 jo. 98.*) (1) De bepalingen van het voorgaande art. zijn mede niet van toepassing op de leden der Indonesische rechtbanken, die geen rechtskundigen zijn.

(2) Nochtans zal bij het doen van aanbevelingen en benoemingen zooveel mogelijk op die bepalingen worden gelet.

13. (*Gew. S. 01—15, 168, 273; 17—555 jo. 18—171.*) De bij dit reglement genoemde rechterlijke ambtenaren en rechters zullen, alvorens in bediening te treden, den navolgenden eed of belofte afleggen:

„Ik zweer (beloof) dat ik houw en getrouw zal zijn aan den Koning „en aan den Gouverneur-Generaal van *Indonesië* als des Konings „vertegenwoordiger; dat ik middellijk noch onmiddellijk, onder welken „naam of voorwendsel ook, tot het verkrijgen mijner aanstelling, aan „iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven of „beloven; dat ik nimmer eenige giften of geschenken zal aannemen „of ontvangen van eenigen persoon, welken ik weet of vermoed enig „rechtsgeding of eenige zaak te hebben of te zullen krijgen, in welke „mijne ambtsverrichtingen zouden kunnen te pas komen; dat ik voorts „mijn post met eerlijkheid, nauwgezetheid en onzijdigheid, zonder aan- „zien van persoon, zal waarnemen en mij in de uitoefening mijner be- „dienting zal gedragen, zooals een braaf en eerlijk regterlijk ambtenaar „(rechter) betaamt”. (RO. 14; ISR. 1, 173; S. 34—159*.)

Indien van twee rechterlijke bedieningen eene als bijkomende bediening aan de andere verbonden is, wordt volstaan met den ambtseed bij de aanvaarding der bediening, waaraan de uitoefening der bijkomende bediening verknocht is.

Hetzelfde geldt in de bijzondere gevallen, dat aan een administratieve bediening de uitoefening van rechterlijke functiën wordt verbonden.

14. De eed (belofte) wordt door de benoemden, die te Djakarta aanwezig zijn, afgelegd in handen van den Gouverneur-Generaal, of van een ambtenaar door denzelfden daartoe gemachtigd, en door hen, die zich elders bevinden, in handen van den ⁽¹⁾ ambtenaar, met het hoogste administratief gezag bekleed ter plaatse, waar de benoemde zich moet vestigen. (ISR. 118v., 173; Ov. 103; Bb. 810, 1706.)

De substituut-griffiers leggen den eed (belofte) af in handen van den

⁽¹⁾ *I. p. v.* „ambtenaar, . . . bekleed” wordt in de *gvtsl. v. Jav. Mad. gelezen*: „gouverneur, den resident-afd. hoofd of den ass. res.” (S. 31—168 jo. 423.)

president, in een openbare terechtzitting van het college, waarbij zij zijn aangesteld. (RO. 13.)

14 a. (*Ing. S. 20-346, 508; gew. 25-72, 73.*) (1) Behoudens het bepaalde in het tweede lid genieten gegraduateerde rechterlijke ambtenaren (a) eene bezoldiging naar gelang van het door hen bekleede ambt in verband met hun voor de toekenning van weddeverhoogingen medetellenden diensttijd, volgens door den Gouverneur-Generaal te stellen regels.

(2) Ten aanzien van de gegraduateerde rechterlijke ambtenaren (a), die een keuze-ambt als bedoeld in art. 16 bekleeden, is de Gouverneur-Generaal bevoegd te bepalen, hetzij dat zij eene vaste bezoldiging zullen genieten, hetzij dat hun bezoldiging in geen geval minder dan een bepaald minimum zal bedragen. (RO. 76a.)

14 b. (*Ing. S. 20-346, 508.*) De rechterlijke ambten, welke niet behooren tot die, bedoeld in het tweede lid van het vorig art., worden door den Gouverneur-Generaal, na raadpleging van het Hooggerechtshof en den Raad van Indonesië, naar hunne belangrijkheid in groepen gerangschikt. (*S. 20-508, ten tweede; RO. 76a.*)

15. (*Gew. S. 05-37, 06-118, 20-346, 508.*) (1) Gegraduateerden (a) worden bij hunne benoeming tot een ambt bij de rechterlijke macht op de ranglijst van de gegraduateerde rechterlijke ambtenaren geplaatst onmiddellijk na dengene, die van de tot een ambt derzelfde groep benoemden het laagst op de ranglijst staat.

(2) Bij benoeming dadelijk tot een keuze-ambt wordt de benoemde gerangschikt onmiddellijk na dengene, die van de tot een keuze-ambt met gelijke bezoldiging of, indien een gelijke bezoldiging niet bestaat, met de dichtstbijkomende hoogere bezoldiging benoemden het laagst op de ranglijst staat.

(3) Zij die op denzelfden dag tot ambten derzelfde groep of tot gelijk bezoldigde keuze-ambten worden benoemd, worden gerangschikt naar het nummer der benoemingsbesluiten; in geval van benoeming bij éenzelfde besluit geschiedt de rangschikking naar de volgorde, waarin zij in het besluit genoemd worden.

(4) Hij die 's Lands dienst verlaat of een ander dan een rechterlijk ambt aanvaardt, wordt van de ranglijst geschrapt.

(5) (*Ing. S. 22-450 jo. 23-246.*) Hij die tengevolge van de aanvaarding van een ander dan een rechterlijk ambt zijn plaats op de ranglijst heeft verloren, neemt zijne vroegere plaats weder in, wanneer hij zonder intusschen den openbaren dienst te hebben verlaten, wederom tot een rechterlijk ambt wordt benoemd.

(6) De ranglijst is openbaar. Bezwaren tegen de rangschikking kunnen slechts worden gemaakt op grond van verkeerde toepassing of schending van dit art. en worden, op schriftelijk verzoek der belanghebbenden, door het Hooggerechtshof beslist. (*S. 05-37 art. 111; 15-369, j's 41-31, 98.*)

(7) (*Toeg. S. 30-82.*) De Gouverneur-Generaal is bevoegd na raadpleging van het Hooggerechtshof, in bijzondere gevallen, waarin de billijkheid dit eischt, met betrekking tot de plaatsing op de ranglijst van gegraduateerde rechterlijke ambtenaren (a) van het bepaalde in dit art. af te wijken. (RO. 76a.)

(a) *Bij S. 34-484 art. I C is bepaald:* Overal, waar in dit reglement (op de rechterlijke organisatie enz.) sprake is van „gegraduateerde rechterlijke ambtenaren”, van „een gegraduateerd rechterlijk ambtenaar”, van „niet gegraduateerde Europeesche rechterlijke ambtenaren”, en van „gegraduateerden” wordt daaronder onderscheidenlijk verstaan: „de rechterlijke ambtenaren, die („een rechterlijk ambtenaar, die”, „de Europeesche rechterlijke ambtenaren die niet”, „zij, die”) aan een Nederlandsche Universiteit dan wel aan de Rechtshoogeschool te Batavia verworven hebben (heeft):

hetzij den graad van doctor in de rechtsgeleerdheid of in de rechtswetenschap, hetzij de hoedanigheid van meester in de rechten, mits deze hoedanigheid is verkregen op grond van het afleggen van een examen in het Nederlandsch of Indonesisch burgerlijk- en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht”. (Zie RO. 14a, 15, 16, 18, 20, 20a, 20b.)

16. (*Gew. S. 20—346, 508; 25—72, 73; 26—114 jo. 32—49; 41—31 jo. 98.*) Indien het ambt openvalt van vice-president, lid of griffier van het Hooggerechtshof, van president of vice-president van één der raden van justitie, van lid van één der raden van justitie op Java, van president van den krijgsraad te Tjimahi, van voorzitter van een der landraden te Djakarta, Bandoeng, Semarang of Soerabaja, van procureur-generaal of advocaat-generaal bij het Hooggerechtshof of van officier van justitie bij een der raden van justitie dan wel van officier van just. bij landraden, wordt in de vacature voorzien, of door benoeming bij keuze uit de gegradueerde rechterlijke ambtenaren (a), met dien verstande dat bij gelijke geschiktheid voor het opengevallen ambt de ranglijst den doorslag geeft of door benoeming buiten de ranglijst. (RO. 15.)

(2) (*Gew. S. 23—174.*) De benoeming van gegradueerde rechterlijke ambtenaren (a) tot ambten eener hooger gerangschikte groep geschiedt, behoudens de voorwaarde van geschiktheid voor het te vervullen ambt, naar de ranglijst. In het belang van den dienst kan, het Hooggerechtshof en den procureur-generaal gehoord, in bijzondere gevallen zoodanige benoeming geschieden in afwijking van de ranglijst. (S. 05—37 art. III.)

16 a. (*Ing. S. 25—72 jo. 73.*) De presidenten van de raden van justitie op Java worden, van buitenlandsch verlof in Indonesië teruggekeerd, met inachtneming van het tijdstip hunner terugkomst, en bij gelijktijdigen terugkeer, met inachtneming van de dagteekening hunner oorspronkelijke benoeming tot dat ambt, bij de eerste vacature weder in hun vorigen rang benoemd, tenzij zij verklaren zoodanige herbenoeming niet te wenschen of reeds vóór het ontstaan der vacature met hunne toestemming in een andere betrekking mochten zijn aangesteld.

17. (*Gew. S. 07—393; 20—346, 508, 590.*) (1) Wanneer eene plaats van vice-president van het Hooggerechtshof openvalt en geene herbenoeming in vorigen rang krachtens de bepalingen van het Reglement op het beleid der Regeering van Indonesië moet plaats hebben, zenden de president, de procureur-generaal en de andere vice-president tot hare vervulling eene met redenen omkleede aanbeveling aan den Gouverneur-Generaal.

(2) (*Gew. S. 25—72 jo. 73.*) Wanneer eene plaats van lid van het Hooggerechtshof of president van één der raden van justitie op Java openvalt en geen herbenoeming in vorigen rang krachtens de bepalingen van het Reglement op het beleid der Regeering van Indonesië of het voorgaand artikel moet plaats hebben, zoomede wanneer eene plaats openvalt van president van een der raden van justitie buiten Java, van vice-president of lid van een raad van justitie, dan wel van rechtskundig voorzitter of vice-president eener Indonesische rechtbank, van rechtskundig residentierechter of van landrechter, zenden de president, de procureur-generaal en de vice-presidenten van het Hooggerechtshof eene met redenen omkleede aanbeveling aan den Gouverneur-Generaal.

(3) Wanneer de plaats van procureur-generaal openvalt zendt de president van het Hooggerechtshof tot hare vervulling eene met redenen omkleede aanbeveling aan den Gouverneur-Generaal.

(4) De ambtenaar, die bij belet, afwezigheid of ontstentenis den president, den procureur-generaal of één der vice-presidenten van het Hooggerechtshof vervangt, neemt geen deel aan het opmaken der aanbeveling voor de vervulling eener in het eerste of tweede lid bedoelde betrekking, hooger bezoldigd dan de zijne. De ambtenaar, die den president vervangt, doet geen aanbeveling voor de vervulling der betrekking van procureur-generaal.

(5) Wanneer bij het openvallen der in het eerste en derde lid bedoelde plaatsen ingevolge het vierde lid geen aanbeveling kan worden gedaan, wordt zonder aanbeveling tot de benoeming overgegaan.

(6) De aanbevelingen, bedoeld in het eerste en tweede lid, worden

(a) Zie noot RO. 14a.

opgemaakt bij volstreckte meerderheid van stemmen; wordt geen volstreckte meerderheid verkregen, dan wordt de candidaat aanbevolen, die de meeste stemmen heeft verkregen; bij staking van stemmen heeft de president een beslissende stem.

(7) (*Gew. S. 41—31 jo. 98.*) Ten aanzien van eene openvallende plaats in het openbaar ministerie bij de Europeesche rechterlijke colleges of de krachten het eerste lid van art. 93 a door den Gouv.-Gen. aangewezen landraden zendt de procureur-generaal, wanneer deze plaats door een gegradueerd rechterlijk ambtenaar moet worden vervuld, tot hare vervulling eene met redenen omkleede aanbeveling aan den Gouv.-Gen., behalve in de gevallen, dat aan een administratieve bediening de functie van magistraat bij den landraad is verbonden.

(8) Wanneer eene plaats van griffier van een Europeesch rechterlijk college openvalt, zendt de president van dat college tot hare vervulling een met redenen omkleede aanbeveling aan den Gouverneur-Generaal.

(9) Voor eene opengevallen plaats worden ten minste twee personen aanbevolen.

(10) De aanbevelingen worden ingediend door tusschenkomst van den directeur van justitie en, zoo er ingewonnen adviezen zijn, worden die daarbij overgelegd.

(11) De in art. 18 bedoelde, niet met bevordering gepaard gaande benoeming tot een ander rechterlijk ambt in het belang van 's lands dienst, geschiedt niet dan op voorstel of na raadpleging van het Hoogerechtshof. (RO. 76a.)

18. (*Gew. S. 01—201, 270; 32—64; 33—6 jo. 33.*) (1) De gegradueerde rechterlijke ambtenaren ^(a) met uitzondering van den president, de vice-president en de raadsheeren van het Hoogerechtshof van Indonesië worden eervol uit hun ambt ontslagen:

a. wanneer zij den leeftijd van 60 jaren hebben bereikt;

b. wanneer zij onder curatele zijn gesteld;

c. bij gebleken ongeschiktheid voor het bekleede ambt.

(2) (*Ing. S. 32—64.*) Zij kunnen na raadpleging van het Hoogerechtshof eervol uit hun ambt worden ontslagen, wanneer zij den leeftijd van 55 jaren hebben bereikt en het maximum aantal jaren, dat voor berekening van pensioen op den voet van het Ind. Burgerlijk Pensioensreglement in aanmerking kan komen, in 's lands dienst zijn geweest en voor bevordering niet geschikt worden geacht.

(3) Ook kunnen zij eervol uit hun ambt ontslagen worden wegens geringe vergrijpen tegen de waardigheid van het ambt en ambtelijke verzuimen, zoomede wegens andere redenen van staatsbelang. (RO. 76a.)

(4) (*Gew. S. 20—346, 508; 32—64.*) Buiten de in het eerste, tweede en derde lid van dit art. genoemde gevallen kan alleen ontslag uit het ambt worden verleend op eigen verzoek. Ook benoeming tot een ander rechterlijk ambt, welke niet met bevordering gepaard gaat, geschiedt alleen op eigen verzoek dan wel in het belang van 's lands dienst (RO. 17.)

(5) In de gevallen, in het eerste lid, sub a, en in het tweede lid bedoeld, brengt het ontslag uit het ambt eervol ontslag uit 's lands dienst mede. In de gevallen, in het eerste lid, sub b en c bedoeld, kan de uit het ambt ontslagene tevens eervol uit 's lands dienst ontslagen of op non-activiteit met wachtgeld gesteld worden. In het geval, bedoeld in het derde lid, wordt de uit het ambt ontslagene gelijktijdig tot een ander — al dan niet rechterlijk — ambt benoemd of op non-activiteit met wachtgeld gesteld.

(6) In het geval in het eerste lid sub b bedoeld, wordt het ontslag uit 's lands dienst, in het geval, in het eerste lid sub c bedoeld, wordt het ontslag uit het ambt en uit 's lands dienst, in het geval, in het derde lid bedoeld, wordt het ontslag uit het ambt niet verleend dan op voorstel

(a) Zie noot RO. 14a.

of na raadpleging van het Hooggerechtshof, dat vooraf den betrokken ambtenaar in de gelegenheid stelt om zijne verdediging voor te dragen.

19. (*Gew. S. 20-346, 508.*) (1) Onder bevordering wordt verstaan benoeming tot een in een hoogere groep gerangschikt ambt en benoeming tot een keuze-ambt, indien deze verhooging van bezoldiging voor den benoemde medebrengt.

(2) Geene bevordering vindt plaats van den ambtenaar:

1°. die buitenlandsch verlof geniet;

2°. die verzocht heeft daarvoor niet in aanmerking te komen — zoolang zonder bezwaar aan dat verzoek kan worden voldaan;

3°. die op eigen verzoek buiten bezwaar van den Lande op non-activiteit is gesteld, en, voor bevordering in aanmerking komende, de non-activiteit wenscht te zien bestendigd — indien tegen de vervulling van dien wensch geen bezwaar bestaat;

4°. aan wien met ontslag uit zijn ambt, in het belang van 'slands dienst werkzaamheden zijn opgedragen — zoolang die opdracht duurt.

20. (*Gew. S. 01-201, 270; 33-6 jo. 33.*) (1) De gegraduateerde rechterlijke ambtenaren met uitzondering van den president, den vice-president en de raadsheeren van het Hooggerechtshof van *Indonesië* kunnen op voorstel of na raadpleging van het Hooggerechtshof, dat den betrokken ambtenaar vooraf in de gelegenheid stelt om zijn verdediging schriftelijk voor te dragen, slechts uit hun ambt worden ontzet:

a. (*Gew. S. 17-497.*) wanneer zij wegens misdrijf of wegens overtreding van de bepalingen betreffende 'slands middelen en pachten tot hechtenis of tot een zwaardere straf zijn veroordeeld;

b. (*Gew. S. 37-590.*) wanneer zij in staat van faillissement zijn verklaard, surséance van betaling hebben verkregen of wegens schulden zijn gegijzeld;

c. wegens wangedrag of onzedelijkheid of bij voortdurende achtereeloosheid in de waarneming van hun ambt;

d. wegens overtreding der verbodsbepalingen van de artt. 9, 21, 37 of 41.

(2) Overtreding van de bepalingen onder *d* vermeld, kan alleen grond tot ontzetting opleveren, wanneer de overtreder reeds voor gelijke overtreding is gewaarschuwd.

(3) In de gevallen, sub *a*, *b* en *c* bedoeld, brengt ontzetting uit het ambt ontslag uit 'slands dienst mede; in de gevallen, sub *d* bedoeld, kan, op voorstel of na raadpleging van het Hooggerechtshof, ontslag uit 'slands dienst, al dan niet eervol, daaraan worden verbonden.

20 a. (*Ing. S. 01-201, 270; 33-1 jo. 33.*) (1) Wanneer tegen een (a) gegraduateerd rechterlijk ambtenaar — met uitzondering van den president, den vice-president en de raadsheeren van het Hooggerechtshof van *Indonesië* — hetzij een bevel tot gevangenneming of gevangenhouding, hetzij machtiging tot opneming in een huis van bewaring of geneeskundig gesticht voor krankzinnigen is verleend of op hem lijfswang is ten uitvoer gelegd, wordt hij daardoor in zijn ambt geschorst.

(2) Wanneer tegen een ambtenaar, als bedoeld in het vorige lid, rechtsingang zonder bevel van gevangenneming of gevangenhouding is verleend, of uit een administratief onderzoek, ingesteld wegens een der redenen, bedoeld in art. 18, eerste lid sub *c*, en 20, gewichtige bezwaren zijn gebleken, kan de Gouverneur-Generaal, na raadpleging van den president van het Hooggerechtshof, hem in zijn ambt schorsen.

(3) De schorsing wordt door den Gouverneur-Generaal niet opgeheven dan na raadpleging van den president van het Hooggerechtshof.

(4) De schorsing brengt mede dat de betrokkene op wachtgeld wordt gesteld.

(5) Heeft de schorsing plaats gehad wegens eene strafrechterlijke vervolging, welke niet tot veroordeeling tot straf heeft geleid of naar

(a) Zie noot RO. 14a.

N. RO. aanleiding van een administratief onderzoek, dat noch tot ontslag, noch tot ontzetting uit het ambt heeft geleid, dan wordt den ambtenaar uitbetaald het verschil tusschen het sedert die schorsing genoten wachtgeld en hetgeen hij zonder die schorsing als activiteitstractement zou hebben genoten.

20 b. (*Ing. S. 01-201, 270; gew. 17-497; 37-590; 41-31, 98.*)

(1) De niet gegraduateerde rechterlijke ambtenaren (a) kunnen wegens veroordeeling ter zake van misdrijf of van overtreding van de bepalingen betreffende 'slands middelen en pachten tot hechtenis of tot eene zwaardere straf, of wanneer zij in staat van faillissement zijn verklaard, surséance van betaling hebben verkregen, dan wel wegens schulden zijn gegijzeld of wegens wangedrag of onzedelijkheid, of bij voortdurende achteloosheid in de waarneming hunner bediening niet uit hun ambt worden ontzet dan op voordracht of na raadpleging van het Hooggerechtshof en nadat zij door dit college in de gelegenheid zijn gesteld om hunne verdediging voor te dragen.

(2) (*Gew. S. 26-236 jo. 296.*) Zij kunnen wegens dezelfde redenen of wegens een gegronnd vermoeden, dat zij een strafbaar feit, als bedoeld in het eerste lid van dit art., gepleegd hebben, niet in hun ambt worden geschorst dan op voordracht of na raadpleging van het Hooggerechtshof en nadat zij door dit College in de gelegenheid zijn gesteld om hunne verdediging voor te dragen.

(3) (*Toeg. S. 26-236 jo. 296.*) Indien het belang van den dienst dringend eene voorziening eischt, kan een ingevolge het vorige lid geschorste ambtenaar uit zijn ambt worden ontslagen, met bepaling, dat naar aanleiding van den uitslag van de strafrechterlijke vervolging of het administratief onderzoek, op voordracht of na raadpleging van het Hooggerechtshof nader zal worden beslist, of dit ontslag moet worden aangemerkt als eene ontzetting uit het ambt dan wel als een eervol verleend ontslag. Wordt beslist, dat het ontslag moet worden aangemerkt als te zijn verleend eervol, dan wordt den ambtenaar uitbetaald, hetgeen hij zou hebben genoten, indien dat ontslag niet in de plaats van de schorsing ware getreden.

14 20 c. (*Ing. S. 01-201, 270.*) (1) De presidenten van de Europeesche rechterlijke colleges zijn bevoegd om aan de vice-presidenten, leden, griffiers en substituut-griffiers van het college, die de waardigheid van hun ambt verwaarloozen of zich schuldig maken aan achteloosheid in de waarneming van het ambt of aan overtreding der verbodsbepalingen van de artt. 9, 21, 37 of 41, na hen te hebben gehoord, de noodige schriftelijke waarschuwing te geven. De presidenten der raden van justitie doen ten spoedigste een afschrift daarvan toekomen aan den president van het Hooggerechtshof, bij wien, binnen veertien dagen na uitreiking der waarschuwing door den griffier van den raad van justitie, in beroep kan worden gekomen. De bekrachtiging of tenietdoening wordt den betrokken ambtenaar en den president van den raad van justitie bij griffiersmissive medegedeeld.

(2) (*Gew. S. 14-317; 41-31 jo. 98.*) Gelijke bevoegdheid tot schriftelijke waarschuwing heeft de procureur-generaal ten aanzien van de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de Europeesche rechterlijke colleges en de krachtens het eerste lid van art. 93 a door den Gouv.-Gen. aangewezen landraden en de president van het Hooggerechtshof ten aanzien van de presidenten der raden van justitie, van de rechtskundige voorzitters der Indonesische rechtbanken, van de rechtskundige residentie-rechters en van de landrechters.

(3) De waarschuwingen, door den procureur-generaal gedaan, worden door hem, de overige waarschuwingen door den griffier van het Hooggerechtshof in een daartoe bestemd register aangeteekend. In dit register worden mede aangeteekend de schorsingen en de, ingevolge besluit van de vergadering van president, vice-presidenten van en procureur-generaal bij het Hooggerechtshof, daartoe aangewezen ernstige terecht-

wijzingen, welke een van 's hofs kamers of een in revisie rechtsprekende raad van justitie aan rechterlijke ambtenaren doet toekomen.

21. (*Gew. S. 01-15, 273; 14-317; 20-683; 37-572.*) (1) De rechterlijke ambtenaren hebben hun vast en voortdurend verblijf binnen vijf paal van de plaats, waar het gebouw, voor de terechtzittingen bestemd, gelegen is, en, voor zoover zij aan meer dan één college of gerecht verbonden zijn, ter plaatse, door den Gouverneur-Generaal aan te wijzen binnen denzelfden afstand van het gebouw.

(2) De landrechters en hunne fiscaal-griffiers moeten hunne woonplaats vestigen op zóódanige plaats binnen hun ressort, als door den Gouverneur-Generaal zal worden aangewezen. ⁽¹⁾

(3) De president van het Hooggerechtshof is in bijzondere gevallen bevoegd om aan de in dit art. bedoelde ambtenaren te vergunnen buiten de hun daarin aangewezen grens te wonen.

(4) (*Toeg. S. 41-31 jo. 98.*) Het bepaalde in lid (1) is niet van toepassing op de leden der Indonesische rechtbanken, die geen rechtskundigen zijn, zóómede niet in de gevallen, dat aan een administratieve bediening de uitoefening van rechterlijke functiën wordt verbonden.

22. (*Gew. S. 01-15, 273; 14-317.*) (1) Ieder rechterlijke ambtenaar kan, ook zonder daartoe bekomen verlof, zich van zijn vast en voortdurend verblijf, of, voor zooveel betreft den landrechter en den fiscaal-griffier, buiten zijn ressort, verwijderen, mits, en dat zelfs in den tijd der vacantiën, niet langer dan drie dagen.

(2) (*Gew. S. 20-346; 32-546; 41-31 jo. 98.*) Verloven van ten hoogste drie maanden, de verlengingen inbegrepen en met uitzondering van de zoogenaamde korte verloven naar plaatsen buiten Indonesië gelegen, worden verleend: ⁽²⁾

door de hoofden van gewestelijk bestuur aan de hoofddjaksas en djaksas; (*in de buitengew. door de residenten, S. 38-370, 264* bl. 232.*)

door den procureur-generaal aan de gegradueerde rechterlijke ambtenaren, werkzaam bij de parketten en het hoofdparket;

door de officieren van justitie bij landraden aan de ongegradueerde ambtenaren, werkzaam bij hun parket en bij de parketten van de landraden in hun ressort;

door de presidenten van rechterlijke colleges en door de alleen rechtsprekende rechters aan alle andere in of bij hun college of gerecht werkzame rechterlijke ambtenaren;

door den president van het Hooggerechtshof aan de presidenten van rechterlijke colleges en aan de alleen rechtsprekende rechters.

(3) (*Gew. S. 23-175.*) Alle andere verloven worden door of namens den Gouverneur-Generaal verleend.

(4) De rechterlijke ambtenaren, die gebruik maken van de hun bij het eerste lid verleende bevoegdheid, blijven aansprakelijk voor de nadeelen, die uit hunne afwezigheid voor den dienst der Justitie mochten voortvloeien.

23. (*Gew. S. 01-15, 273.*) De bepalingen van art. 22 zijn niet toepasselijk op de rechterlijke ambtenaren die als zoodanig of uit anderen hoofde geene vaste bezoldiging van den lande genieten, noch op degenen, die eene administratieve bediening bekleeden, waaraan de uitoefening van rechterlijke functiën wordt verbonden. Zij moeten echter steeds van hun voornemen om zich te verwijderen intijds kennis geven aan den voorzitter van het college, waartoe zij behooren of aan den rechter, bij wien zij fungeeren.

24. Bij het Hooggeregtshof en de raden van justitie zijn jaarlijks vaste vacantiën, de ééne aanvangende met den laatsten Zaterdag vóór Kerstmis en eindigende met den tweeden Maandag in Januari, de andere be-

N.
RO.
15

16

17

⁽¹⁾ Bij S. 22-511 is bepaald, dat de landrechters en hunne fiscaal-griffiers hunne woonplaats moeten hebben ter plaatse, waar het landgerecht gevestigd is.

⁽²⁾ Kort verlof naar plaatsen buiten Indonesië, S. 10-643 jo. 32-547.

N. ginnende met den eersten Zaterdag in Juli en eindigende met den twee-
RO. den Maandag in Augustus; voorts nog van Paschen en Pinksteren tot
op en met den eersten na die feesten volgende Woensdag.

18 25. Er zullen gedurende de vacantiën tenminste drie leden van de
raden van justitie in dienst blijven, ten einde de zaken, die spoed vereis-
chen of de werkzaamheden, welke door commissarissen te verrigten
R. zijn en geen uitstel kunnen lijden, af te doen.
I.D.

11 Van de leden van het Hooggeregtshof mogen, zelfs in den tijd der vacan-
tiën, niet meer dan twee gelijktijdig met verlof afwezig zijn.

Voor de behandeling van strafzaken heeft geene vacantie plaats.

26. De verschillende regterlijke collegiën houden zitting in de hoofd-
plaats van hun regtsgebied.

De Gouverneur-Generaal is bevoegd om, wanneer gewigtige redenen
het noodzakelijk doen voorkomen, tot de behandeling en afdoening eener
bijzondere zaak, de zittingen van het Hooggeregtshof, of van eenig ander
regterlijk collegie, op eene andere plaats van deszelfs regtsgebied te doen
houden, de magtiging daartoe, op voordragt of na raadpleging van het
Hooggeregtshof, te verleenen. (RO. 90.)

N. 27. Er wordt alom in Indonesië regt gesproken in naam en van wege
RO. den Koning. (G. 156; ISR. 130; Rv. 435; Sv. 416; Ldg. 81; IR. 382;
21 R.Bg. 710; S. 91-188.)

28. De vonnissen van het Hooggeregtshof worden arresten genoemd.
(Gew. S. 01-124, 269.) De arresten en vonnissen, gewezen met een
ander, of, waar geen vast getal is aangegeven, met een minder getal
rechters, dan in dit reglement is bepaald, zijn nietig.

(Gew. S. 01-124, 269.) Telkens wanneer een vast getal rechters wordt
aangegeven, is de voorzitter, of die dezen vervangt, daaronder begrepen.
(RO. 92, 121, 154; Rv. 61.)

20 29. In alle zoowel burgerlijke als strafzaken wordt het regtsgeding, op
de terechtzittingen, in het openbaar gehouden, tenzij bij de wettelijke
bepalingen anders mogt zijn vastgesteld, of de regter, om gewigtige
redenen in het proces-verbaal of de notulen der zitting te vermelden, mogt
bevelen, dat de terechtzitting geheel of gedeeltelijk met geslotene deuren
zal plaats hebben. (G. 168; ISR. 146; RO. 31; Rv. 22; Sv. 126, 266.)

Met uitzondering der beslissingen in revisie van strafzaken en der
beschikkingen op eenvoudige verzoekschriften, worden alle arresten en
vonnissen door den regter in het openbaar uitgesproken. (Bw. 43; Rv.
64, 209, 837; Sv. 183, 323; IR. 179, 317; R.Bg. 190, 616.)

20³ 30. Alle arresten en vonnissen moeten de gronden inhouden waarop
zij berusten, en daarenboven in strafzaken het misdrijf of de overtreding
uitdrukken.

In de arresten en vonnissen, die op stellige wettelijke bepalingen zijn
gegrond, moeten deze vermeld worden. (G. 168; ISR. 146; RO. 31;
IR. 184, 319; R.Bg. 195, 618.)

31. (Gew. S. 19-10; 20-498.) De bepalingen van de beide vóór-
gaande artikelen moeten op straffe van nietigheid worden in acht geno-
men. Echter heeft niet-nakoming van de voorschriften van art. 30 in een
aan revisie onderworpen vonnis geen nietigheid tengevolge en zijn deze
voorschriften niet verbindende voor de Indonesische gerechten en Indone-
sische rechtbanken, welke door een niet rechtskundigen ambtenaar worden
voorgezeten. (ISR. 146; Bb. 1006.)

22 32. Alle regterlijke collegiën zijn verplicht om berigt, consideratiën
en advijs te geven, wanneer zulks door of van wege den Gouverneur-
Generaal wordt gevraagd. (Bw. 274; S. 1833-53; 1862-3.)

Indien nochtans de zaak, waaromtrent berigt, consideratiën en advijs
zijn gevraagd, bereids aan de daartoe aangezochte regterlijke autoriteit
ter beslissing is onderworpen, of het te voorzien is dat zulks zal geschie-
den, kan die autoriteit volstaan met het geven van eenvoudig berigt.
(RO. 33, 56, 157; Rv. 35.4°)

25 33. De regterlijke collegiën en ambtenaren zijn onderling verplicht aan

letteren-requisitoriaal, ten dienste der justitie, wettig gevolg te geven. (RO. 32, 157; Bw. 1944; Rv. 173, 204, 233; Sv. 57v.; IR. 143; RBg. 170.)

34. In alle gevallen, waarin de wettelijke bepalingen de benoeming van raadsheeren- of regters-commissarissen of rapporteurs vorderen, en geene andere wijze van benoeming voorschrijven, geschiedt deze door den president.

De presidenten zijn buitendien bevoegd om, telkens wanneer zij dit dienstig oordeelen, een rapporteur te benoemen.

35. Geen lid van eenig regterlijk collegie zal tot commissaris of tot rapporteur worden benoemd in eene zaak, in welke een zijner bloedverwanten of aanverwanten, tot den derden graad ingesloten, als advocaat of procureur werkzaam is of geweest is. (Bw. 290v.; Rv. 35; Sv. 268-1°.)

36. De gevallen, waarin regterlijke ambtenaren kunnen gewraakt worden of zich mogen verschoonen, worden geregeld bij de wettelijke bepalingen op de burgerlijke rechtspleging en op de strafvordering. (RO. 44; Rv. 35v.; Sv. 268v.; Ldg. 74; IR. 374; RBg. 702.)

37. (Gew. S. 01-201, 270.) Geen rechter mag in een geschil, dat voor hem aanhangig is, of waarvan hij redelijker wijze moest vermoeden, dat het voor hem aanhangig kan worden, rechtstreeks of zijdelings, aan partijen of hare advocaten of procureurs raad geven of hulp bieden, tenzij hem dit bij algemeene verordening is opgedragen. (Bw. 1468; Rv. 34v.)

Deze bepaling is mede toepasselijk op de ambtenaren van het openbaar ministerie, mitsgaders op de griffiers en de substituut-griffiers, met betrekking tot alle zaken, waarin zij ambtshalve werkzaam moeten of kunnen zijn. (RO. 55, 63; Rv. 322.)

38. De leden der regterlijke collegiën, die met personele commissiën zijn belast, zorgen dat zij de daaruit voortvloeiende werkzaamheden op zoodanigen tijd verrigten, dat daardoor in de afdoening van de bij het collegie aanhangige zaken geene verhindering of vertraging worde veroorzaakt.

39. (Gew. S. 01-201, 270.) In alle bij de rechterlijke colleges behandeld wordende zaken doet de president hoofdelijk omvraag, beginnende met den commissaris of rapporteur, en vervolgens aan de verdere leden, van den jongste als lid van het college tot den oudste; de president brengt het laatst zijn advies uit. Ieder lid is verplicht om zijn gevoelen met redenen te omkleeden.

(Ing. S. 39-283.) In het geval bedoeld in art. 192 wordt de omvraag begonnen met de twee bijzitters van den jongste af.

Ter bepaling van den ouderdom van het lidmaatschap van Europeesche rechterlijke colleges wordt de vroegere diensttijd in denzelfden of in een hooger rang medegeteld bij dien sedert de laatste benoeming verstreken.

Voor zooveel de Indonesische rechtbanken betreft, wier leden tot de Indonesische of daarmede gelijkgestelde bevolking behooren, wordt de zaak bij de beraadslaging in omvraag gebracht naar de volgorde van den rang der leden. Daartoe begint de president met het lid hetwelk den laagsten, en eindigt met dat hetwelk den hoogsten rang bekleedt. Bij gelijkheid in rang wordt degene, die het laatst tot het door hem bekleede ambt is benoemd, als laagste in rang beschouwd; in geval van twijfel of onzekerheid omtrent den rang beslist de president.

(Gew. S. 07-205 art. 3 jo. 19-816.) Bij Indonesische rechtbanken, waarin deels Europeanen, deels Indonesiërs of met hen gelijkgestelden als lid zitting hebben, wordt eerst door laatstgenoemden, met inachtneming van het derde lid, en daarna door eerstgenoemden, overeenkomstig het eerste lid advies uitgebracht.

Een afwezend lid kan zijn advies noch door een zijner medeleden doen voordragen, noch het schriftelijk indienen, tenzij hij, commissaris of rapporteur zijnde, wegens wettige redenen verhinderd wordt om de beraadslagingen bij te wonen. In dat geval wordt zijn rapport of advies voorgelezen, maar niet bij het opnemen der stemmen of het opmaken van het besluit medegerekend.

R.
I.D.
34N.
RO.
23R.
I.D.
33N.
RO.
26

- N. 40. Het besluit wordt opgemaakt bij volstreekte meerderheid van
 RO. stemmen, en bij staking van stemmen :
- 27 *in burgerlijke zaken*, in eersten aanleg, ten voordeele van den verweer-
 der ; en in hooger beroep, revisie of cassatie, ter bekrachtiging van de
 beklagde uitspraak ; (Pr. 117v., 457.)
- 101 *in strafzaken*, steeds ten behoeve van den beklagde.
- 28 41. (Gew. S. 01—201, 270.) De rechterlijke ambtenaren zijn verplicht
 het geheim te bewaren omtrent de gevoelens, die in raadkamer ten aan-
 zien van aldaar behandelde zaken zijn geuit. (Sw. 322.)
- Deze bepaling is mede van toepassing op de door de regterlijke colle-
 giën te raadplegen adviseurs, voor zoover deze, ingevolge de wettelijke
 bepalingen op de burgerlijke regtspleging en op de strafvordering, bij de
 beraadslaging en de stemming kunnen tegenwoordig zijn. (RO. 7.)
42. Buiten de gevallen, waarin de wettelijke bepalingen zulks uitdruk-
 kelijk voorschrijven, is het den regters niet geoorloofd bij de notulen der
 vergadering aanteekening te doen houden van het gevoelen, door hen
 vóór of tegen eene beslissing, van welken aard ook en over welk onder-
 werp ook, geuit, doch het staat hun vrij hun advijs schriftelijk ter ver-
 gadering over te leggen, om door den griffier in een daartoe afzonderlijk
 aan te leggen geheim register te worden opgenomen.
43. Alle arresten en vonnissen in strafzaken moeten door al de regters
 die over de zaak gezeten hebben, mitsgaders door den griffier, worden
 ondertekend. (Sv. 174-7° ; IR. 319-1-6°, 320° ; RBg. 618-1-6°, 620.)
- De overige uitspraken en beschikkingen, notulen en processen-verbaal
 van teregtzittingen, worden ondertekend door den president, of het lid
 hetwelk dezen vervangt en den griffier. De van het collegie uitgaande
 dienstbrieven, berigten, advizen en rapporten worden door den president
 of het hem vervangende lid en, „*ter ordonnantie van het collegie*”, door den
 griffier ondertekend. (Bb. 1006.)
44. Buiten de bij de wettelijke bepalingen uitdrukkelijk voorziene
 gevallen, mag geen lid van een regterlijk collegie zich verschoonen of uit-
 gesloten worden van de kennismaking van eenige zaak, of het deelnemen
 aan eenigerhande beraadslaging, noch een ambtenaar van het openbaar
 ministerie zich onthouden of uitgesloten worden van de uitoefening
 zijner functiën. (RO. 36 ; Rv. 35, 37 ; Sv. 268v. ; IR. 374 ; RBg. 702.)
- R. 45. De regterlijke collegiën en geregten bepalen vaste dagen voor hunne
 I.D. 27, gewone teregtzittingen en vergaderingen ; zij houden daarenboven zoo
 29 vele buitengewone zittingen en vergaderingen als de dienst der justitie
 zal vereischen. De dagen en uren der gewone teregtzittingen worden,
 voor zooveel de europeesche regterlijke collegiën betreft, bekend ge-
 maakt door aanplakking in de gehoorzaal en door aankondiging in het
 officieel nieuwsblad. (Ov. 105 ; IR. 84, 100.)
- De daarin te maken veranderingen moeten, twee maanden vóór dat
 zij in werking worden gebragt, op dezelfde wijze worden bekend ge-
 maakt. (RO. 91.)
- 26, 46. De presidenten der onderscheidene regterlijke collegiën zijn belast
 48, met de handhaving der orde bij de teregtzittingen en vergaderingen en
 49 met de leiding der beraadslagingen. De vonnissen worden door hen uit-
 gesproken. (Rv. 22, 29, 61 ; Sv. 126, 161, 254, 257a ; Ldg. 73 ; IR. 179,
 263v., 271, 317, 372 ; RBg. 700.)
- Zij hebben de bevoegdheid om, tenzij het eene zaak gelde voor welker be-
 handeling een bepaald getal regters is aangewezen, te gelasten, dat al de
 leden ter vergadering tegenwoordig zijn. (RO. 121, 154 ; Sv. 66, 102, 114.)
- 39 47. De presidenten bepalen de orde, waarin de zaken zullen worden
 behandeld, daarbij zorgende, dat die welke spoed vereischen, en inzonder-
 heid de strafzaken, het eerst worden afgedaan, en in het algemeen, dat
 aan ieder onvertogen regt geschiede. (Rv. 296.)
- 51 48. In zaken, waarin de stukken, volgens de wettelijke bepalingen, ter
 griffie moeten worden opgezonden of nedergelegd, bepaalt de president
 (voor zooveel noodig) den tijd, gedurende welken zoowel de raadsheeren

of regters, als de ambtenaren van het openbaar ministerie en de practizijns, daarvan inzage kunnen nemen. (Rv. 140, 154.)

49. Alle brieven en andere stukken, aan de regterlijke collegiën gerigt, worden door den president ontvangen en geopend, en, in de eerste vergadering, aan het collegie, of de betrokkene commissarissen medegedeeld of ter hand gesteld.

50. De aan de regterlijke collegiën gerigte verzoekschriften worden door partijen of van harentwege ingeleverd bij den president, of wel ter griffie, om van daar ten spoedigste aan den president te worden bezorgd.

51. (Gew. S. 01—201, 270.) De presidenten der verschillende rechterlijke colleges zijn in het bijzonder belast met het houden van een nauwkeurig toezicht op de handelingen der griffiers en substituut-griffiers. Zij kunnen aan de griffiers en substituut-griffiers en aan de verdere ondergeschikte ambtenaren aangaande den dienst zoodanige bevelen geven, als zij vermeenen te behooren.

52. (Gew. S. 01—201, 270; 02—183; 05—470, 580; 09—209; 20—346, 590; 33—6 jo. 33.) Ingeval van belet, afwezigheid of ontstentenis wordt de president van het Hooggerichtshof vervangen door den vice-president en bij belet, afwezigheid of ontstentenis van dezen wordt het voorzitterschap waargenomen door het oudste lid als zoodanig.

(Gew. S. 33—6 jo. 33.) Ingeval van belet, afwezigheid of ontstentenis wordt de vice-president van het Hooggerichtshof vervangen door het oudste lid als zoodanig der door hem voorgezeten kamer.

(Gew. S. 26—197, 198; 37—631.) In geval van belet, afwezigheid of ontstentenis, wordt de president van den raad van justitie vervangen door den vice-president of, zoo er meer vice-presidenten zijn, door een van hen, naar volgorde van ouderdom als zoodanig; indien door belet, afwezigheid of ontstentenis geen vice-president kan optreden, wordt het voorzitterschap waargenomen door het oudste lid als zoodanig, alles tenzij de Gouverneur-Generaal het noodig acht in de waarneming van het voorzitterschap op andere wijze te voorzien.

De presidenten der Europeesche rechterlijke colleges kunnen aan de vice-presidenten bepaalde gedeelten hunner werkzaamheden opdragen en, wanneer het belang van den dienst zulks vordert, hun gelasten als lid zitting te nemen.

53. (Gew. S. 01—201, 270; 09—209; 20—346, 590.) Ter bepaling van den ouderdom als vice-president of als lid van een Europeesch rechterlijk college of van één zijner kamers, wordt de vroegere diensttijd, in denzelfden of in een hooger rang, medegemeld bij dien sedert de jongste benoeming verstreken.

54. (Gew. laatstel. S. 41—31 jo. 98.) (1) Het openbaar ministerie bij de Europeesche rechterlijke colleges en bij de krachtens het eerste lid van art. 93 a door den Gouv.-Gen. aangewezen landraden wordt uitgeoefend:

1. bij het hooggerichtshof:

door den procureur-generaal, of namens dezen door substituten, den titel voerende van advocaat-generaal;

2. bij de raden van justitie:

a. zoowel bij de meervoudige, als bij de enkelvoudige kamers (politie-rechters) door officieren van justitie bij die raden, of namens hen zoowel door substituut-officieren, voor zoover die hun zijn toegevoegd, als door buitengewone officieren van justitie en substituut-buitengewone officieren van justitie, welke laatste functies ambtshalve zullen worden bekleed door de officieren van justitie bij landraden binnen het ressort van den betrokken raad en de gegraduateerde substituut-officieren, voor zoover die hun zijn toegevoegd;

b. uitsluitend bij de enkelvoudige kamers (politie-rechters) door ambtenaren van het openbaar ministerie bij die kamers (politie-rechters);

3. bij de krachtens het eerste lid van art. 93 a door den Gouv.-Gen. aangewezen landraden:

a. door de officieren van justitie bij landraden, of namens hen door substituut-officieren, voor zoover die hun zijn toegevoegd;

N. RO. b. door de magistraten bij die raden, of namens hen door adjunct-magistraten, voor zoover die hun zijn toegevoegd.

(2) Wanneer in het algemeen wordt gesproken van „openbaar ministerie bij de raden van justitie” of „ambtenaren van het openbaar ministerie bij de raden van justitie” zijn daaronder niet begrepen de ambtenaren, uitsluitend met het openbaar ministerie bij de enkelvoudige kamers (politie-rechters) belast, tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald. (RO. 60. 62.)

55. (*Gew. S. 64—52.*) Het openbaar ministerie is bijzonderlijk belast met de handhaving der wettelijke bepalingen en der besluiten van het openbaar gezag; met de vervolging van alle misdrijven en overtredingen en met het doen uitvoeren van alle strafvonnissen. (RO. 37, 62, 70, 116octies, 131d, 134, 137, 144, 168, 170, 179v., 182; Bw. 65, 86v., 381, 435, 439, 442, 445, 457; Rv. 319, 321v.; Sv. 1v., 9v., 21v., 27v., 40a v., 338; RBg. 518v.; S. 64—52 jo. 08—522* bij *Rv. 318*; Bb. 1884, 2240, 2414, 2702.)

56. (1) De ambtenaren van het openbaar ministerie zijn verplicht om de bevelen na te komen, welke hun, in hunne ambtsbetrekking, door of van wege den Gouverneur-Generaal zullen worden gegeven. (RO. 5, 179v.)

(2) Zij zijn tevens gehouden, om, desgevorderd, den Gouverneur-Generaal en de collegiën, bij welke zij geplaatst zijn, met allen spoed te dienen van bericht, consideratiën en advies. (RO. 5, 32.)

57. De ambtenaren van het openbaar ministerie zijn, behoudens het bepaalde bij de eerste zinsnede van het voorgaande art., verplicht om gevolg te geven aan de bij hen inkomende klachten betreffende misdrijven en overtredingen; onverminderd hunne verplichting om ambtshalve te handelen, wanneer daartoe gronden bestaan. (RO. 179; Sv. 6, 9v.)

58. *Ingetr. bij S. 74—149 (voor Java en Mad.) en 22—522,* bl. 359.*

59. De ambtenaren van het openbaar ministerie genieten geen ander aandeel of voordeel van eenige confiscatiën, boeten of breuken, dan bij de wettelijke bepalingen is vastgesteld en hun bij regterlijk gewijsde of bij ten overstaan van den regter geslotene, transactie zal zijn toegekend. Zij mogen in geen geval tot het sluiten van zoodanige transactie overgaan, zonder daartoe door het bevoegd administratief gezag gemagtigd te zijn, noch gedoogen, dat zulks door hunne ondergeschikten geschiede; alles op verbeurte van hunne ambten en onverminderd de vervolging tot straf, wanneer daartoe termen bestaan.

(*Gew. S. 20—786, 787.*) De procureur-generaal en de advocaten-generaal genieten in geen geval eenig aandeel of voordeel van confiscatiën, boeten of breuken.

60. De ambtenaren van het openbaar ministerie mogen niet bij de beraadslagingen der regterlijke collegiën in raadkamer tegenwoordig zijn.

Zij kunnen daarentegen alle teregtzittingen, zoo openbare als met gesloten deuren, bijwonen, en zijn daartoe verplicht, wanneer er zaken behandeld worden, waarin zij volgens de wettelijke bepalingen moeten worden gehoord, of waarin zij ambtshalve als partij optreden. (RO. 55; Rv. 319, 322; Sv. 171; IR. 292, 317, 323, 348v.; RBg. 611, 636.)

(*Gew. S. 41—31 jo. 98.*) De procureur-generaal, de officieren van justitie bij de raden van justitie en de officieren van justitie bij landraden zijn bevoegd om den dienst bij de terechtzittingen door hunne substituten te doen waarnemen. Gelijke bevoegdheid hebben de magistraten bij de landraden ten aanzien van hunne adjuncten. (RO. 54.)

61. (*Gew. S. 41—31 jo. 98.*) (1) Behoudens het bepaalde in het volgende lid, wordt in geval van afwezigheid, belet of ontstentenis van den procureur-generaal de dienst waargenomen door de advocaten-generaal en bij afwezigheid, belet of ontstentenis ook van deze, door een der raadsheeren van het hooggerechtshof, daartoe door den president van dat college te benoemen.

(2) Nochtans zal, in geval van langdurige afwezigheid, belet of ontstentenis van den procureur-generaal, de opdracht der tijdelijke waarneming van diens betrekking aan een raadsheer van het hooggerechtshof kunnen plaats vinden, niettegenstaande één of beide advocaten-generaal aanwezig zijn.

(3) Van elke opdracht der waarneming van de functiën van het openbaar ministerie aan eenen raadsheer van het hooggerechtshof, wordt door den president van het college onverwijld kennis gegeven aan den Gouverneur-Generaal, blijvende het recht van dezen onverlet om in die tijdelijke waarneming nader te voorzien in voege als hij zal meenen te behooren.

(4) In geval van afwezigheid, belet of ontstentenis van een officier van justitie bij een raad van justitie, wordt de dienst waargenomen door zijne substituten en bij afwezigheid, belet of ontstentenis ook van deze door een der leden van den betrokken raad, door den president van dat college te benoemen.

(5) In geval van afwezigheid, belet of ontstentenis van een officier van justitie bij landraden, wordt de dienst waargenomen door zijne gegradueerde substituten en bij afwezigheid, belet of ontstentenis ook van deze, door een van de aan den officier van justitie bij den betrokken raad van justitie ondergeschikte ambtenaren van het openbaar ministerie, door dezen daartoe te benoemen.

(6) In geval van afwezigheid, belet of ontstentenis van een magistraat bij een landraad, wordt de dienst waargenomen door een door den officier bij dien landraad aangewezen anderen ambtenaar van het openbaar ministerie bij dien landraad."

62. (*Gew. S. 25—497 ; 41—31 jo. 98.*) Bij de niet onder art. 54 vallende Indonesische rechtbanken en gerechten wordt het openbaar ministerie uitgeoefend door de djaksa's. (RO. 114 ; IR. 46v. ; RBg. 481v.)

De bepalingen, voor het openbaar ministerie vastgesteld, zijn slechts in zoo ver op hen toepasselijk, als overeen te brengen is met hunne bijzondere instructiën en met hunne ondergeschiktheid aan de hoofden der afdelingen, welke bij deze wordt gehandhaafd. (RO. 57.)

Ingeval van afwezigheid, belet of ontstentenis van een djaksa, worden diens functiën waargenomen door den onmiddellijk in rang volgende djaksa.

Bij afwezigheid, belet of ontstentenis van dezen, worden de functiën van het openbaar ministerie tijdelijk door den president aan een lid van het collegie opgedragen. (Bb. 263, 505, 511, 750, 1031, 2345, 4714.)

63. De griffiers, en bij hunne afwezigheid, belet of ontstentenis, de substituut-griffiers, en in het algemeen alle beambten wettelijk met de waarneming der functiën van griffier belast, moeten de terechtzittingen en vergaderingen bijwonen van de rechterlijke collegiën, waarbij zij zijn aangesteld, en naauwkeurig aantekening houden van hetgeen in die terechtzittingen en vergaderingen wordt verhandeld. (RO. 37 ; Rv. 28, 62, 209, 237 ; Sv. 176 ; IR. 186, 322 ; RBg. 197, 622 ; Bb. 2864.)

(*Gew. S. 01—201, 270.*) Zij zijn verplicht om de leden, die met bijzondere commissiën zijn belast, in derzelver werkzaamheden bij te staan, en zich overigens in alles te gedragen naar de instructiën, welke zij krachtens de voorschriften van art. 51 van de presidenten ontvangen. (RO. 37.)

63 a. (*Ing. S. 11—470.*) Aan de griffiers van Indonesische rechtbanken, welke organiek niet worden voorgezeten door rechtskundigen, kunnen door de ambtenaren met het voorzitterschap belast ook andere werkzaamheden worden opgedragen dan bij dit reglement zijn voorgeschreven, voor zoo veel zoodanige opdracht verenigbaar is met een behoorlijke vervulling van de functiën van griffier, welke immer hoofdzaak moeten blijven.

64. (*Gew. S. 73—236 ; 01—15, 273 ; 14—317.*) De rechterlijke colleges en gerechten met uitzondering van de landgerechten, hebben de bevoegdheid om, ingeval de dienst dit vereischt, buiten bezwaar van 's Lands kas een buitengewoon substituut-griffier te benoemen.

(*Gew. S. 13—704 ; 17—555 jo. 18—171.*) De benoemde legt vóór de aanvaarding in handen van den voorzitter of rechter den bij art. 13 voorgeschreven eed (belofte) af. (S. 34—159*.)

Van de benoeming en eedsaflegging, zoowel als van het ontslag, wordt kennis gegeven aan den directeur van justitie en aan het Hooggerechtshof;

- R. door de residentiegerechten en de Indonesische rechtbanken mede aan
I.D. den raad van justitie, binnen wiens ressort zij gevestigd zijn.
- 64 65. De griffiers van alle regterlijke collegiën zijn verplicht om een register of eene rol te houden van alle burgerlijke zaken, zonder onderscheid of die ter terechtzitting worden behandeld, of buiten dezelve worden afgedaan. Op dit register wordt een afzonderlijk nummer gegeven aan iedere zaak, en aanteekening gehouden van al hetgeen daarin voorvalt.
- Van de strafzaken wordt een gelijk register gehouden. (Rv. 23v., 62, 293; Sv. 418; IR. 186, 384; RBg. 197, 712.)
- 62 66. In strafzaken, waarin volgens de wettelijke bepalingen de processtukken ter griffie moeten worden opgezonden of nedergelegd, zijn de griffiers verplicht om binnen vier en twintig uren aan de ambtenaren van het openbaar ministerie kennis te geven van de ontvangst dier stukken ter griffie. (Sv. 319; RBg. 660-2°.)
- 63 67. Alleen de leden van het collegie en de ambtenaren van het openbaar ministerie bij hetzelfde zijn bevoegd om de processtukken, ter griffie berustende, ten hunnen huize te vorderen, doch niet dan tegen behoorlijk reçu.
- De minuten, registers en stukken aan het collegie behoorende, mitsgaders de stukken van overtuiging, mogen, buiten de gevallen bij de wettelijke bepalingen uitdrukkelijk voorzien, niet van de griffie worden verplaatst dan ter inzage van het geheele collegie, en niet van een bijzonder lid of ambtenaar. (Sv. 170; IR. 316; RBg. 615.)
- De bevoegdheid en de verplichtingen der griffiers, met betrekking tot de afgifte van grossen, expeditiën, afschriften en uittreksels van de ter griffie berustende acten en vonnissen, worden bij de wettelijke bepalingen op de burgerlijke rechtspleging en de strafvordering geregeld. (RO. 143; Rv. 64, 66, 853, 856, 858; Sv. 417, 419, 421; IR. 385; RBg. 713; Not. 66.)
- 61 68. De griffiers ontvangen de boeten, welke moeten worden geconsigneerd bij het gebruik maken van eenig middel van hooger beroep, van welken aard ook. (S. 72-13.)
- De wijze van verantwoording dier boeten wordt bij bijzondere bepalingen geregeld. (RO. 75.)
69. De griffiers zijn persoonlijk verantwoordelijk voor de minuten, documenten, acten, stukken, protocollen, registers, boeken, gelden en papieren van geldswaarde, of andere voorwerpen, ter griffie in bewaring gegeven, geconsigneerd, of uit anderen hoofde berustende. (RO. 66, 75, 141v.; Bw. 133, 1023, 1057, 1406; BS. 17v.; K. 23; Sv. 417; IR. 383; RBg. 711; Not. 48.)
70. Van alle uitspraken, houdende veroordeeling tot geldboeten of proceskosten ten behoeve van den lande, doen de griffiers, zoodra die uitspraken in kracht van gewijsde zijn overgegaan, behoorlijke afschriften worden aan het openbaar ministerie bij het college waartoe zij behooren. (RO. 55.)
71. (Gew. S. 01-124, 269; 09-98.) De leges en beloningen door de griffiers en substituut-griffiers van het Hooggerechtshof en de raden van justitie, de residentiegerechten en de landraden, krachtens wettelijke bepalingen te ontvangen, komen ten bate van 's lands kas. (S. 1833-56; zie *Tarieven*; Bb. 2864, 4264, 4593, 5348, 7031.)
- De wijze van verantwoording dier gelden wordt bij bijzondere bepalingen geregeld.
- (Bij S. 01-308 is bepaald, dat griffiers van het Hooggerechtshof en de Raden van Justitie het comptabel beheer over de door hen krachtens wettelijke bepalingen te ontvangen leges en beloningen zullen voeren. Cf. Bb. 7031. Bij S. 09-100 is hetzelfde bepaald ten opzichte van de griffiers bij de residentiegerechten en de landraden op Java en Madoera.)
72. (Gew. S. 41-511 jo. 513.) In 'de regtsgedingen, gevoerd door personen, aan wie door den regter de bevoegdheid is verleend om kosteloos of tegen verminderd tarief te procederen, mogen de griffiers of de substituut-griffiers geene onderscheidenlijk slechts halve salarissen in

rekening brengen, dan voor zoover die kunnen worden verhaald op de wederpartij, wanneer deze in het ongelijk gesteld en dienvolgens in de kosten verwezen is. (Rv. 872, 885 v. ; IR. 227.) (1).

73. De griffier stelt, onder goedkeuring van den president, de noodige klerken aan voor de griffie, en ontslaat dezelve naar welgevallen.

De klerken worden door den griffier ontslagen en door anderen vervangen, zoodra hij daartoe door den president wordt aangemaand.

74. De klerken ter griffie zijn tot geheimhouding verplicht en leggen daartoe den eed (belofte) af in handen van den president van het collegie, wanneer deze de beëdiging noodig acht.

Zij mogen onder geen voorwendsel eenige giften of geschenken aannemen van hen, die ter griffie zaken te verrigten hebben, en zulks noch voor het spoedig uitreiken van afschriften, noch om eenige andere reden. Wanneer zij zich hieraan schuldig maken worden zij dadelijk ontslagen.

75. De griffier is persoonlijk aansprakelijk voor alle geldboeten, terug-gaven, schaden en onkosten, welke mochten voortvloeijen uit de onregtmatige daden, verzuimen of onnaauwkeurigheden van de door hem aangestelde klerken, behoudens zijn verhaal op deze. (RO. 68 v. ; Bw. 1367.)

76. De vormen en termijnen bij de gedingen voor de onderscheidene regterlijke autoriteiten, zoo in eersten aanleg, als in hooger beroep, revisie, cassatie en bij andere voorzieningen, in acht te nemen, en de wijze van ten uitvoerlegging der arresten en vonnissen, worden geregeld bij de wettelijke bepalingen op de burgerlijke rechtspleging en op de strafvordering.

76 a. (Toeg. S. 26—114 jo. 32—49.) Onder de rechterlijke ambtenaren en de rechterlijke ambten, bedoeld in de artt. 14a, 14b, 15, 16, 17, laatste lid, en 18, 3de lid, worden begrepen de presidenten van en de auditours-militair bij de krijgswraden en de ambten van president en van auditeur-militair bij den krijgswraad.

HOOFDSTUK II.

Van het Indonesische rechtswezen op Java en Madoera.

EERSTE AFDEELING.

Van de districtsgerechten en regentschapsgerechten.

Artt. 77—88 als vervallen te beschouwen krachtens LN. 51—9 sub A en sub B, art. 1,* achter RO.

§ 1.

Van de districtsgerechten.

77. (Gew. S. 83—135.) Op Java en Madoera is voor elk district een districtsgerecht, ten zij de Gouverneur-Generaal mocht goedvinden meer dan één district onder hetzelfde gerecht te brengen. (ISR. 127 ; IR. 84 v. ; Bb. 638, 2348.)

78. Het districtsgerecht bestaat uit het hoofd van het district, als regter, bijgestaan door zoo vele mindere hem tot raadsliden dienende Indonesische hoofden als door den resident, na overleg met den regent, daartoe zullen worden aangewezen. (RO. 86, 88 ; IR. 89 ; S. 1900—220.)

79. (Gew. S. 08—536 jo. 10—499.) Door de districtsgerechten wordt, behoudens hooger beroep aan het regentschapsgerecht, kennis genomen van alle burgerlijke rechtsvorderingen tegen eigenlijk gezegde Indonesiërs, over vorderingen beneden de som of de waarde van f 20.— (RO. 84, 87 ; IR. 91.)

80. (Gew. S. 08—536 jo. 10—499.) De districtsgerechten nemen, zonder hooger beroep, kennis van overtredingen van wettelijke bepalingen — behalve in zaken van pachten en belastingen —, waarop enkel eene geldboete van ten hoogste f 3 is gesteld, gepleegd door de bij het voorgaande artikel vermelde personen. (RO. 88, 95 v. ; IR. 98.)

(1) Evenmin in zaken van wege het gouvernement aangelegd. (Besl. 7 Juni 1854 No. 11.)

§ 2.

Van de Regentschapsrechten.

81. (*Gew. S. 83—135 ; 08—535 ; 10—499, 583 ; 23—175.*) In elk regentschap op *Java* en *Madoera* en in elk gedeelte van een regentschap, waar de regent door een patih wordt vertegenwoordigd, is een regentschapsrecht. (ISR. 126 ; IR. 100v. ; Bb. 636, 2368.)

Alle voorschriften van dit reglement welke voor den regent gelden, zijn op de in het voorgaand lid bedoelde patih's van toepassing. (Bb. 5510, 6539.)

82. (*Gew. S. 01—306 jo. 02—85 ; 14—512 ; 41—31 jo. 89.*) Het regentschapsgeregte bestaat uit den regent, of bij afwezigheid, belet of ontstentenis van dezen, den patih van het regentschap, als regter, bijgestaan door zooveel mindere hem tot raadslieden dienende Indonesische hoofden, als de resident, met in achtneming der onder de Indonesiërs bestaande gewoonten, zal bepalen ; voorts door den panghoeloe of den persoon die dezen vervangt, zoomede in het rechtsgebied van de krachtens het eerste lid van art. 93a door den Gouv.-Gen. aangewezen landraden door een door den magistraat bij den landraad aangewezen adjunct-magistraat bij dat college of diens door genoemden magistraat aangewezen vervanger en in het rechtsgebied van de overige landraden door den djaksa of diens door den resident aangewezen vervanger. (RO. 86, 88 ; IR. 102, 109.)

83. (*Gew. S. 08—536 ; 10—499 ; 17—497, 645.*) De regentschapsgeregten oordeelen in eersten aanleg en behoudens hooger beroep aan den landraad :

1°. over alle burgerlijke rechtsvorderingen tegen eigenlijk gezegde Indonesiërs, wanneer het onderwerp eene waarde heeft van niet minder dan f 20.— en niet meer dan f 50.— ;

2°. behoudens het bepaalde bij art. 85, over door eigenlijk gezegde Indonesiërs gepleegde overtredingen van wettelijke bepalingen, op welke gesteld is hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van ten hoogste tien gulden, voor zoover die feiten niet behooren tot de bevoegdheid van het districtsgerecht. (RO. 87, 95 ; IR. 100v., 111v., 342.)

84. De regentschapsgeregten nemen in het hoogste ressort kennis van de aan hooger beroep onderworpen vonnissen der districtsgeregten. (RO. 79 ; IR. 100v.)

85. De regentschapsgeregten zijn onbevoegd om kennis te nemen van eenigerhande overtreding in zaken van pachten en belastingen. (RO. 95 ; Bb. 636, 2368.)

Slobepalingen van deze afdeling.

86. De zaken, welke tot de kennismaking der districtsgeregten en Regentschapsgeregten behooren, worden door de districtshoofden en Regenten alleen beslist. De hun toegevoegde Indonesische hoofden hebben geen regt van stemmen. (RO. 78, 82 ; IR. 89, 109.)

87. (*S. 08—535 ; 10—499 ; 18—30 jo. 19—81 ; 07—205 art. 3 jo. 19—816 ; 21—396 jo. 24—555.*) Onder de in de artt. 79 en 83, 1°, bedoelde zaken zijn niet begrepen die, waarin Europeanen of Chineezzen, als eischers optreden, en evenmin, al zijn de eischers geen Europeanen of Chineezzen, de burgerlijke geschillen tusschen eigenaren van particuliere landerijen of hun personeel eenerzijds, en de opgezeten en hunner landerijen anderzijds, welke voortspuiten uit de toepassing van het Reglement op de particuliere landerijen ten Westen van de Tjimanoeck (S. 1836 No. 19). (*Zie thans S. 12—422* ; ISR. 163.*)

88. (*Gew. S. 08—535 ; 10—499 ; 07—205 art. 3 jo. 19—816.*) Onder de in de artt. 80 en 83, 2°, bedoelde zaken zijn niet begrepen die, welke slechts op klacht van de beleedigde partij vervolgbaar zijn, indien de beleedigde partij behoort tot de Europeanen.

TWEDE AFDEELING.

Van de Landraden.

89. (*Gew. S. 01—15, 273 ; 25—497.*) Ter hoofdplaats van elk regentschap en voorts op zoodanige andere plaatsen als de Gouverneur-Generaal daartoe aanwijst, is een landraad gevestigd.

Het rechtsgebied der landraden wordt bepaald door de grenzen der regentschappen waarin zij gevestigd zijn. Wanneer in hetzelfde regentschap twee of meer landraden gevestigd zijn, wordt hun rechtsgebied vastgesteld door den Gouverneur-Generaal. (R.Bg. 33v.)

90. (*Gew. S. 01—306 ; 02—85.*) De voorzitter is bevoegd om, wanneer daarvoor dringende redenen bestaan, den landraad te doen vergaderen buiten de plaats, waar deze gevestigd is. (RO. 26 ; R.Bg. 35.)

(*Toeg. S. 06—92.*) Hij is daartoe mede bevoegd voor alle zaken, waarin deligging der woonplaatsen van de meeste der op te roepen getuigen zulks wenschelijk maakt.

91. De landraden houden wekelijks zitting op eenen bepaalden dag, doch kunnen buitendien zoo dikwijls belegd worden als de dienst der justitie zal vereischen. (RO. 45 ; R.Bg. 36.)

92. (*Gew. S. 01—306 ; 02—85 ; 20—472.*) De landraad is samengesteld uit een rechtskundig ambtenaar als voorzitter, en uit den regent, zoo die er is, benevens zoodanige voorname Indonesische hoofden als daartoe door of namens den Gouverneur-Generaal zijn aangewezen als leden, bijgestaan door den griffier, of, waar zoodanig ambtenaar niet bij den landraad is aangesteld, door een ambtenaar of beambte daartoe door den resident aangewezen. (R.Bg. 37.)

De Gouverneur-Generaal is bevoegd om bij de landraden, waar zulks noodig blijkt, aan den voorzitter een rechtskundig onder-voorzitter en aan den griffier een adjunct-griffier toe te voegen. (R.Bg. 40¹ ; S. 28—425.)

(*Gew. S. 17—497.*) Bij toevoeging aan den voorzitter van een onder-voorzitter verdeelt de eerstgenoemde de werkzaamheden tusschen hen. Alleen in geval van volstrekte verhindering van den voorzitter zal de onder-voorzitter mogen voorzitten in zaken betreffende misdrijven, op welke de doodstraf, levenslange gevangenisstraf, of, afgezien van verhooging van straf wegens samenloop van misdrijven, herhaling van misdrijf of krachtens art. 52 van het Wetboek van Strafrecht, tijdelijke gevangenisstraf van ten hoogste twintig jaren is gesteld, of betreffende medeplichtigheid aan of poging tot zoodanig misdrijf. (R.Bg. 40².)

De Gouverneur-Generaal is bevoegd om bij den landraad, wanneer de werkzaamheden dit vereischen, tijdelijk een buitengewonen rechtskundig voorzitter aan te stellen, wiens taak alsdan door hem wordt aangewezen. (R.Bg. 41.)

Het oorspronkelijke 5e lid v. art. 92 is vervallen ingevolge S. 17—497. Bij S. 25—442 jis 27—439 en 28—224 is een nieuw 5e lid ingev. betreffende den landr. te Ardjasa (Oost-Madoera), dat ingetr. is bij S. 31—168 jo. 423.

(*Gew. S. 34—558 jo. 587 ; 41—31 jo. 98.*) Tot het wettiglijk houden van den landraad wordt, onverminderd het bepaalde bij art. 7, vereischt de tegenwoordigheid van den voorzitter, van twee leden, van den griffier of een wettelijk met de waarneming van de functiën van den griffier belasten ambtenaar of beambte en, voor zoover betreft de landraden, bij welke het openbaar ministerie wordt uitgeoefend door den djaksa, in strafzaken, mede van den djaksa, een en ander met dien verstande dat bij de summier procedure in strafzaken de leden niet tegenwoordig zullen zijn. (R.Bg. 42.)

Bij S. 13—678 is bepaald, met buitenwerkingstelling van art. 1 van het besluit van 15 Sept. 1905 No. 31, S. 478 : Benevens den bij art. 92 RO, aangewezen regent, aan te wijzen als leden van de landraden op Java en Madoera de in het ressort van elk dier rechtbanken bescheiden patih, districts- en onderdistrictshoofden, onder-collecteurs, mantri's kaboe-paten en mantri's politie.

93. (Gew. S. 01-306; 02-85; 25-497.) (1) Bij afwezigheid, belet of ontstentenis van den voorzitter en van den onder-voorzitter, indien deze bij den landraad bescheiden is, treedt het hoofd der afdeling (1) of bij afwezigheid, belet of ontstentenis ook van dezen, diens wettige vervanger, als voorzitter op, alles tenzij door den Gouverneur-Generaal een ander ambtenaar als tijdelijk vervanger van den voorzitter mocht zijn aangewezen. (RBg. 43.)

(2) De in het eerste lid voorgeschreven vervanging van den voorzitter van den landraad strekt zich, tenzij een rechtskundig ambtenaar daartoe mocht zijn aangewezen, niet uit tot de leiding van den landraad in zaken als bedoeld in het derde lid van art. 92. De leiding van den landraad wordt voor die zaken steeds door den Gouverneur-Generaal aan een rechtskundig ambtenaar opgedragen.

93a. (Ing. S. 41-31 jo. 98.) (1) De Gouverneur-Generaal wijst de landraden aan, bij welke het openbaar ministerie zal zijn samengesteld uit den officier van justitie en den magistraat. Aan den officier van justitie en den magistraat worden een of meer, eventueel door den Gouv.-Gen. in klassen te verdeelen, substituten, onderscheidenlijk adjuncten toegevoegd.

(2) Het ambtsgebied van de officieren, hetwelk zich over het ressort van meerdere landraden zal uitstrekken, wordt door den Gouv.-Gen. bepaald.

(3) De officieren van justitie bij landraden moeten den vollen ouderdom van 28 jaren bereikt hebben. Zij moeten allen aan een Nederlandsche universiteit, dan wel aan de Rechtshoogeschool te Djakarta verworven hebben: hetzij den graad van doctor in de rechtswetenschap, hetzij de hoedanigheid van meester in de rechten, mits deze hoedanigheid is verkregen op grond van het afleggen van een examen in het Nederlandsch of Indonesisch burgerlijk en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht.

(4) Indien het ambt van magistraat bij den landraad niet wordt uitgeoefend door een daartoe benoemd rechtskundig ambtenaar, zal het ambtshalve worden bekleed door den assistent-resident, e.q. een der door den gouverneur aangewezen assistent-residenten ter hoofdplaats van het regentschap, waarin of ter plaatse, waar de landraad gevestigd is.

(5) In door den gouverneur in overleg met den procureur-generaal aangewezen gebiedsdeelen worden de functiën van magistraat bij den landraad mede uitgeoefend door den aan den assistent-resident toegevoegden controleur als buitengewoon magistraat bij den landraad, onder leiding van en met inachtneming van de bevelen van den magistraat, een en ander onverminderd het hooger gezag van den officier van justitie. (RO. 17 (7), 20c, 54, 82, 100.)

Ter uitvoering van Ro. 93a is bepaald bij besl. v. 12 Apr. 1941 No. 12, S. 41-99, ten tweede,

A. Als landraden, bij welke het openbaar ministerie is samengesteld uit den officier van justitie en den magistraat, worden aangewezen de landraden te:

- a. Djakarta, Tangerang, Meester-Cornells, Bandoeng en Cheribon;
- b. Semarang, Salatiga, Pekalongan, Soerakarta, Jogjakarta en Magelang;
- c. Soerabaja, Grisee, Malang en Kediri.

Een officier van justitie is gevestigd op elk van de plaatsen Djakarta, Semarang en Soerabaja.

B. Het ambtsgebied v.d. officier v. justitie te Djakarta strekt zich uit over het rechtsgebied v.d. landraden te Djakarta, Tangerang, Meester-Cornelis, Bandoeng en Cheribon, dat v.d. off. v. just. te Semarang over het rechtsgebied v.d. landraden te Semarang, Salatiga, Pekalongan, Soekakarta, Jogjakarta en Magelang, en dat v.d. off. v. just. te Soerabaja over het rechtsgebied v.d. landraden te Soerabaja, Grisee, Malang en Kediri.

C. Aan elk van de officieren van justitie, bedoeld sub A, worden toegevoegd één gegraduateerd en één ongegraduateerd substituut-officier v. just., wier standplaatsen dezelfde zijn als die v.d. off. v. just., aan wien zij zijn toegevoegd.

(1) In de gvtl. v. Jav. Mad.: „de ass.-res.” (S. 31-168 jo. 423.)

94. (Gew. S. 18-30; 19-81; 07-205 art. 3 jo. 19-816; 21-396 jo. 24-555.) De landraden zijn, behoudens het bepaalde bij art. 131, de gewone dagelijksche rechters van de eigenlijk gezegde Indonesiërs en — met uitzondering voor zooveel betreft burgerlijke zaken van Chineezzen, — van alle met Indonesiërs gelijkgestelde personen, ook wanneer deze door Europeanen of Chineezzen in rechten worden betrokken. (ISR. 163; RO. 6.)

95. Zij nemen in eersten aanleg kennis: (R.Bg. 45.)

1°. (Gew. S. 87-53.) van alle persoonlijke, zakelijke en gemengde rechtsvorderingen, wanneer niet blijkt, dat de waarde der vorderingen / 50.— of minder bedraagt, behoudens de uitzonderingen, vermeld in de artt. 124, No. 2 en 125; (RO. 96.)

2°. (Gew. S. 17-497; 20-472; 21-70.) van alle misdrijven, met uitzondering van die, vermeld in art. 116novies onder letter b en in art. 129, eerste lid, onder 2°;

3°. (Gew. S. 14-317.) van overtredingen van politie en van plaatselijke keuren, mitsgaders van wettelijke bepalingen van algemeenen aard, voor zoover die overtredingen niet zijn begrepen onder die, bedoeld bij de artt. 80, 83 en 116novies;

4°. (Gew. S. 14-317.) van de zaken bij art. 87 aan de kennisneming van de districts- en regentschapsgerechten onttrokken;

5°. (Gew. S. 08-536; 10-36, 499; 18-30; 19-81; 21-396 jo. 24-555.) van vorderingen tegen met Indonesiërs gelijkgestelde, niet tot de Chineezzen behorende personen, welke, zoo zij waren ingesteld tegen eigenlijk gezegde Indonesiërs, tot de kennisneming zouden behooren der districts- of regentschapsgerechten, voorts ook van de aan het slot van art. 87 bedoelde geschillen, als daarin met Indonesiërs gelijkgestelde niet tot de Chineezzen behorende personen gedaagden zijn. (ISR. 163.)

96. (Gew. S. 01-124, 269; 14-317; 17-497.) Van de uitspraken der landraden wordt hooger beroep toegelaten:

1°. in de zaken, bedoeld bij het eerste nummer van art. 95, wanneer niet blijkt, dat de waarde der vordering / 100.— of minder bedraagt.

De uitspraken der landraden in eersten aanleg tevens in het hoogste ressort gewezen in de zaken, bedoeld bij het eerste nummer van art. 95, zijn aan gene nadere voorziening onderhevig.

2°. Vervallen: S. 32-460 jo. 580.

97. (Gew. S. 19-10 jo. 20-498; 32-460 jo. 580.) De eindvonnissen van landraden in strafzaken gewezen, zijn met uitzondering van die, waarbij de beklagde van de geheele telastlegging is vrijgesproken, vatbaar voor revisie. (R.Bg. 47.)

98. De landraden nemen in het hoogste ressort kennis van de aan hooger beroep onderworpen vonnissen der regentschapsgerechten. (RO. 83, 97; IR. 130v., 342v.; R.Bg. 48.)

99. (Gew. S. 01-320, 465.) De voorzitters der landraden, ieder binnen het ressort van zijn landraad, zijn belast met de bemoeienissen met opzicht tot het notariaat en andere onderwerpen bij de daartoe betrekkelijke bepalingen aan hen opgedragen, zoomede met zoodanige bemoeienissen als hun nader bij algemeene verordening zullen worden opgedragen. (Not. 53v.)

De oorspronkelijke tweede en derde alinea's van dit art. zijn vervallen resp. krachtens S. 17-497 jo. 645 en S. 03-7.

Bij afwezigheid, belet of ontstentenis van een landraadvoorzitter kan hij voor de in dit art. bedoelde bemoeienissen alleen door een rechtskundig ambtenaar, door den Gouverneur-Generaal aangewezen, vervangen worden.

100. (Ing. S. 41-31 jo. 98.) (1) De magistraten bij de door den Gouverneur-Generaal krachtens art. 93a aangewezen landraden zijn verplicht een nauwkeurig register aan te houden van alle behandeld wordende zaken, met duidelijke vermelding van haren aard, van de daarin betrokken personen, van hetgeen daarin is geschied en verricht, en wanneer, door wien en op welke wijze zij zijn afgedaan.

(2) Van dit register moet elke maand, of binnen zooveel korteren tijd, als de officier van justitie dienstig oordeelt, een volledig afschrift aan hem, zoodra aan den betrokken resident worden ingezonden.

(3) De inzending aan den resident geschiedt door tusschenkomst van den regent, die het register, desgewenscht, van een nota van opmerkingen doet vergezeld gaan.

DERDE AFDEELING.

Van de rechtbanken van omgang.

100 *oud*—107. Vervallen : S. 01—13, 16, 272, 320, 465.

VIERDE AFDEELING.

Van de rechtspraak ter politierol.

108—112. Vervallen : S. 01—15, 273 ; 14—317 ; 17—577.

Slobepalingen van dit hoofdstuk.

113. Vervallen : S. 17—555 ; 18—171.

114. (Gew. S. 17—555 *jo.* 18—171 ; 25—497.) De hoofdpanghoeloe's en panghoeloe's leggen, alvorens hunne betrekking te aanvaarden, in handen van den regent den bij art. 8 voorgeschreven eed af.

115. Alle verdere bijzondere verplichtingen der in dit hoofdstuk vermelde regterlijke autoriteiten, en van de daaraan toegevoegde of ondergeschikte ambtenaren, worden vastgesteld bij de wettelijke bepalingen op de burgerlijke rechtspleging en op de strafvordering.

116. Vervallen : S. 25—497.

HOOFDSTUK IIA.

Van de Landgerechten.

Ingelascht bij S. 1914—317, als vervallen te beschouwen ingevolge LN. 51—9* achter RO.

116 bis. (Gew. S. 25—497.) In elke afdeling (1) op Java en Madoera zal minstens één landgerecht gevestigd zijn.

(Gew. S. 36—131 *jo.* 132.) Door den Gouverneur-Generaal wordt bepaald waar landgerechten zijn gevestigd en welk rechtsgebied zij hebben. (RBg. 49v. ; S. 36—133 artt. 1, 2)

Door of namens den Gouverneur-Generaal wordt bepaald op welke plaatsen binnen het rechtsgebied zij zitting moeten houden. (RBg. 51.) (2)

De landrechter is bevoegd om, wanneer naar zijn oordeel het belang van den dienst dit vordert, ook buiten de aangewezen plaatsen, doch binnen zijn rechtsgebied zitting te houden. (RBg. 51.)

116 ter. Behalve op Zondag houden de landrechters voor zooveel dit noodig en mogelijk is, dagelijks zitting. (RBg. 52.)

116 quater. (Gew. S. 41—31 *jo.* 98.) Het landgerecht bestaat uit een rechtskundig ambtenaar als landrechter, bijgestaan door een ambtenaar, die behalve de hem verder bij algemeene verordeningen opgedragen werkzaamheden, die van griffier verricht en den titel draagt van fiscaal-griffier.

(Gew. S. 25—230.) (3) Indien bijzondere omstandigheden daartoe nopen kan de functie van landrechter worden opgedragen aan een ambtenaar van het binnenlandsch bestuur, dan wel aan een ander daarvoor geschikt geacht persoon. (RBg. 53 ; S. 25—437 en 28—248 *sub* 5, IV *jis* 29—160, 30—93, 32—138, 459 en 525, 33—374 en 504, 34—428, 35—140, 36—21, 333, 460 en 605, 38—427, 39—84, 264.)

De Gouverneur-Generaal is bevoegd om bij het landgerecht, wanneer de

(1) S. 39—283, bl. 233 : in de *gvtsl. v. Jav. Mad.* „residentie” *ipv.* „afd.”

(2) Zie voor zittingsplaatsen landger. : in West-Java, Bb. 11787 *jo.* S. 25—437 *ten vijfde* ; in Oost-Java, Bb. 11773, 11817, 11838 *jo.* S. 28—248, *ten vijfde* ; in Midden Java, Bb. 12133 *jo.* S. 28—248 *ten vijfde* ; in Soerak. en Jogjakarta, Bb. . . . en . . . . *jo.* S. 28—237 *ten achtste*.

(3) Het K.B. in S. 25—230 is 31 Mei 1925 in werking getreden met terugwerkende kracht tot 1 Dec. 1917.

werkzaamheden dit vereischen, tijdelijk een buitengewonen rechtskundigen landrechter aan te stellen, wiens taak alsdan door hem wordt aangewezen.

116 quinquies. (*Gew. S. 19-690.*) Bij elk landgerecht worden door of namens den Gouverneur-Generaal één of meer plaatsvervangende landrechters benoemd.

Behoudens bevoegdheid van den Gouverneur-Generaal om bij afwezigheid, belet of ontstentenis van den landrechter de tijdelijke waarneming van diens functiën op te dragen aan een speciaal daartoe aan te wijzen rechtskundig ambtenaar, worden in bedoelde gevallen die functiën vervuld door den plaatsvervangenden landrechter of één hunner naar de volgorde van benoeming, behoudens dat een rechtskundige den voorrang heeft boven een niet-rechtskundigen plaatsvervanger.

Een opdracht als bedoeld in het vorige lid zal als regel behooren te geschieden bij een eenigszins langdurige verhindering van den landrechter, onder wiens plaatsvervangers geen rechtskundige is.

(*Toeg. S. 17-323, gew. 25-497.*) Bij afwezigheid, belet of ontstentenis zoowel van den landrechter als van zijne benoemde plaatsvervangers, wordt de functie van landrechter waargenomen door een daartoe door het hoofd van gewestelijk bestuur aan te wijzen ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur.

(*Toeg. S. 17-323.*) Onverminderd het bepaalde bij het tweede en vierde lid treden, voor zoover het de behandeling betreft van de in den Eersten Titel A van het landgerechtereglement bedoelde zaken, op de afdeelingshoofdplaats⁽¹⁾ in de aangegeven volgorde de plaatsvervangende landrechters op, indien de landrechter elders zitting houdt. (R.Bg. 55.)

116 sexes. (*Gew. S. 17-323.*) De landrechter benoemt buiten bezwaar van den lande één of meer buitengewone substituut-fiscaal-griffiers, die bij afwezigheid, belet, of ontstentenis van den fiscaal-griffier diens functiën vervullen. Op elke afdeelingshoofdplaats⁽¹⁾ zal minstens één zoodanige buitengewone substituut-fiscaal-griffier moeten gevestigd zijn.

(*Gew. S. 17-555 jo. 18-171.*) De benoemde legt vóór de aanvaarding in handen van den landrechter den bij art. 13 omschreven eed of belofte af. (S. 34-159*.)

Van de benoeming en eedsaflegging zoowel als van het ontslag wordt kennis gegeven aan den directeur van justitie en aan het Hooggerechtshof. (R.Bg. 56.)

116 septies. Tot het wettiglijk houden van het landgerecht wordt vereischt de tegenwoordigheid van den landrechter en van den fiscaal-griffier. (R.Bg. 57.)

Van al hetgeen ter terechtzitting wordt verhandeld, houdt laatstgenoemde aantekening in een daartoe bestemd register.

116 octies. De fiscaal-griffier staat onder het toezicht en de bevelen van den landrechter. Deze ambtenaar is niet begrepen onder de uitdrukking „openbaar ministerie” of „ambtenaar van het openbaar ministerie”, waar die in het algemeen wordt gebezigd. (R.Bg. 58.) *2^e lid vervullen krachtens S. 17-555 jo. 18-171.*

116 novies. (*Gew. S. 17-497 ; 20-472 ; 21-70 ; 34-644.*) De landrechters nemen, zonder onderscheid van den landaard der beklagden, in eersten aanleg en tevens in het hoogste ressort kennis van : (R.Bg. 59.)

a. alle overtredingen, daaronder begrepen die, welke bij art. 88 aan de kennisneming van de districts- en regentschapsgerechten zijn onttrokken, waarop geene zwaardere straf is gesteld dan hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste vijfhonderd gulden, met of zonder verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen, en welke niet ter kennisneming aan andere rechters zijn opgedragen ;

b. de in de artt. 302, eerste lid, 352, eerste lid, 364, 373, 379, 384, 407, eerste lid, en 482 van het wetboek van strafrecht vermelde misdrijven, alsmede het misdrijf van „eenvoudige belediging”, bedoeld bij art. 315 van dat wetboek.

⁽¹⁾ S. 39-288, bl. 233 : in de gvtsl. v. Jav. Mad. residentiehoofdplaats.

- N. 116 decies. Voor de toepassing van art. 6 van dit reglement wordt het
 RO. landgerecht als lager in rang dan de raad van justitie aangemerkt. (RBg. 60.)
 116 undecies. Het Hooggerechtshof is bevoegd zich te allen tijde het bij
 art. 116septies bedoeld register te doen overleggen.

Bij S. 1901—15 jo. 273 is het volgende hoofdstuk ingevoegd :

HOOFDSTUK IIB. (Opschr. gew. S. 14—317.)

Van de Residentiegerechten op Java en Madoera.

Artt. 116a—116l als vervallen te beschouwen ingevolge LN. 51—9* achter RO.

116 a. (Gew. S. 25—497.) Ter plaatse van vestiging van elken landraad en voorts op zoodanige andere plaatsen als de Gouverneur-Generaal daartoe aanwijst, is een residentiegerecht gevestigd, bestaande uit een rechtskundig ambtenaar als rechter, bijgestaan door een griffier. (RBg. 61.)

116 b. Het rechtsgebied van het residentiegerecht is, tenzij de Gouverneur-Generaal anders bepaalt, gelijk aan dat van den ter plaatse gevestigden landraad. (RO. 89; RBg. 62.)

116 c. De in art. 116a bedoelde functiën zijn opgedragen aan den voorzitter en den griffier van den landraad, binnen wiens rechtsgebied het residentiegerecht zijnen zetel heeft. (RBg. 65.)

Het tweede lid is vervallen krachtens S. 17—497, 645.

De tijdelijke vervanging van den voorzitter van den landraad strekt zich, tenzij een rechtskundig ambtenaar daartoe mocht zijn aangewezen, niet uit tot de functiën van residentierechter. Zij worden door of namens den Gouverneur-Generaal aan een rechtskundig ambtenaar opgedragen.

(Toeg. S. 01—306 jo. 02—85.) Alleen in geval van volstrekte verhindering van den voorzitter van den landraad mag de onder-voorzitter in burgerlijke zaken als residentierechter optreden.

116 d. Vervallen : S. 14—317 jo. 17—577.

116 e. (Gew. S. 14—317.) De Gouverneur-Generaal is bevoegd, waar hij zulks wegens plaatselijke of andere omstandigheden noodzakelijk acht, de in art. 116c vereenigde functiën te scheiden en andere ambtenaren met die van residentierechter en van griffier van het residentiegerecht te belasten. De met het ambt van residentierechter belaste persoon moet steeds een rechtskundige zijn.

38 116 f. (Gew. S. 13—30; 19—81; 07—205 art. 3 jo. 19—816; 22—702; 21—396 jo. 24—555.) De residentierechters nemen kennis in eersten aanleg, in burgerlijke zaken, behoudens in de gevallen, voorzien bij de artt. 125 en 159, van de rechtsvorderingen, bij dit art. onder de letters a tot en met h omschreven, ingesteld tegen Europeanen of Chineezzen, die woonplaats, gekozen woonplaats of werkelijke verblijfplaats hebben op Java en Madoera, alsmede tegen zoodanige woon- of verblijfplaats hebbende Indonesiërs of met hen gelijkgestelde, niet tot de Chineezzen behoorende personen die, voor zoover het onderwerp der vordering betreft, krachtens wettelijke bepalingen zijn of vrijwillig zich hebben onderworpen aan het voor Europeanen vastgestelde burgerlijke en handelsrecht, te weten : (ISR. 163; Bw. 17v., 21v., 24v.; RBg. 70.)

a. indien de vordering loopt over eene bepaalde waarde, het bedrag van vijfhonderd gulden niet te boven gaande :

1°. van alle persoonlijke rechtsvorderingen, ook dan wanneer bij eene vordering tot betaling van interessen eener inschuld, de hoofdsom dezer inschuld meer dan vijfhonderd gulden bedraagt ;

2°. van alle vorderingen tot betaling van erfpachten ;

3°. van alle vorderingen tot opeisching van roerende zaken.

De bevoegdheid van den residentierechter houdt op :

1°. wanneer, bij verwering tegen eene der genoemde vorderingen, de rechtstitel wordt betwist, met het gevolg dat het geschil loopt over eene onbepaalde waarde of eene waarde, vijfhonderd gulden te boven gaande ;

2°. wanneer eene der genoemde vorderingen een gedeelte betreft, hetzij van eene grootere geldsom, hetzij van eene algemeenheid van roerende zaken en de rechtstitel wordt betwist, met het gevolg dat het geschil loopt over

eene onbepaalde waarde of een waarde, vijfhonderd gulden te boven gaande; b. over alle vorderingen, onverschillig over welke waarde zij loopen, wanneer zij strekken :

1°. tot vergoeding van schade, hetzij door menschen, hetzij door dieren toegebracht aan land, houtgewas, boom-, tuin- of veldvruchten ;

2°. tot zoodanig herstel van- en tot zoodanige vergoeding van schade aan gehuurde onroerende goederen, als volgens de wet ten laste van den huurder komt ; (1)

c. van alle vorderingen, onverschillig over welke waarde zij loopen, 54-4 wegens aanmatiging, zoo door verplaatsing van scheidsteeken, als anderszins, van gronden, boomen, heggen, slooten, afleidingen en belemmeringen van waterloopen en waterleidingen, binnen 's jaars en ten nadeele van rechthebbenden op naar Indonesisch recht bezeten gronden gepleegd ;

d. van vorderingen, strekkende :

1°. tot ontruiming van gehuurde onroerende goederen, wegens geëin- 41 digde huur, zonder onderscheid van het bedrag der huur, tenzij de huurder een schriftelijk bewijs van bestaande, vernieuwde of verlengde huur, eene waarde van zeshonderd gulden, over het jaar berekend, te boven gaande, in het geding brengt ;

2°. tot ontbinding van huur van onroerende goederen en tot ontrui- 42 ming dientengevolge ter zake van wanbetaling der huurpenningen, indien die verschuldigde en niet betaalde huurpenningen niet meer dan zeshonderd gulden bedragen ;

e. van de vordering tot vanwaardeverklaring van een gelegd beslag, wanneer dit berust op eene tot hunne bevoegdheid behoorende vordering en bij de voorschriften betreffende de rechtspleging voor den residentierechter is toegelaten, alsmede van de vordering tot opheffing van zoodanig beslag ; (Rv. 971v.)

f. van de vordering tot vanwaarde- of tot nietigverklaring van een aanbod van betaling of van eene gerechtelijke bewaargeving, wanneer de waarde der zaak of der geldsom, die aangeboden of in bewaring gesteld is, de som van vijfhonderd gulden niet te boven gaat ; (Bw. 1404v.)

g. van de vordering in reconventie, die wat het onderwerp des geschils betreft, tot hunne bevoegdheid behoort, ook dan wanneer het beloop dier vordering, gevoegd bij dat van de vordering in conventie, die bevoegdheid te boven gaat ; (Rv. 244v.)

h. van alle vorderingen, naar aanleiding van geschillen over- of bij de tenuitvoerlegging van vonnissen, voor zooveel die tenuitvoerlegging krachtens de voorschriften betreffende de rechtspleging voor den residentierechter bij de residentiegerechten moet geschieden. (Rv. 997, 1003v., 1006 ; S. 08-347, cf. nootbl. 275.)

116 g. (2) (Ing. S. 22-702 ; gew. 26-335, 458, 565 ; 27-108.) De resi- 39-3 dentierechters nemen in eersten aanleg mede kennis van alle vorderingen betrekkelijk tot een arbeidsovereenkomst of tot een collectieve arbeids-overeenkomst als bedoeld bij art. 160ln van het Burgerlijk Wetboek, onverschillig over welke waarde zij loopen en ongeacht den landaard van de partijen.

(Toeg. S. 38-622.) Voorts nemen de residentierechters in eersten aanleg kennis van alle vorderingen van den executant tegen den derde beslagene, die in gebreke blijft aan zijne verplichting ingevolge art. 481e van het Reglement op de Rechtsvordering te voldoen, onverschillig over welke waarde zij loopen en ongeacht den landaard van den derde beslagene.

116 h. (Gew. S. 22-702.) Van de vonnissen, door de residentiegerechten 54-5 in burgerlijke zaken gewezen is hooger beroep op den raad van justitie : (Rv. 978v. ; RBg. 71.)

1°. in de zaken, bedoeld in art. 116f, sub a en b, alsmede in art. 116g

(1) Bij S. 22-702 is sub b No. 3 van dit art. ingetrokken en een nieuw art. 116g ingevoegd.

(2) Het oorspronkelijke art. 116g, handelende over de bevoegdheid in strafzaken is bij S. 1914-317 jo. 17-577 ingetrokken.

indien de gedane vordering meer bedraagt dan vijf en zeventig gulden, en in die bedoeld in art. 116f sub *a*, ook indien de gelane vordering minder bedraagt dan vijf en zeventig gulden, maar de rechtstitel betwist wordt, met het gevolg dat het geschil loopt over eene waarde van meer dan vijf en zeventig gulden;

2° in de zaken, bedoeld in art. 116f, sub *c*, *e*, *f* en *h*, zonder onderscheid van het bedrag der vordering;

3° in de zaken bedoeld in art. 116f, sub *d*, 1, indien een schriftelijk bewijs in het geding is gebracht van bestaande, vernieuwde of verlengde huur, eene waarde van honderdtwintig gulden per jaar te boven gaande;

4° in de zaken, bedoeld bij art. 116f, sub *d*, 2, indien de verschuldigde en niet betaalde huurpenningen meer bedragen dan honderdtwintig gulden;

5° in de zaken, bedoeld bij art. 116f, sub *g*, zoo in conventie als in reconventie, indien beide vorderingen gelijktijdig zijn uitgewezen en beide of één van beide verkeerden in een der gevallen waarin volgens vorenstaande regelen hooger beroep is toegelaten, zullen de bij afzonderlijke uitwijzing op ieder der beide vorderingen vorenstaande regelen afzonderlijk van toepassing zijn.

116 i. *Vervallen: S. 14—317 jo. 17—577. N*

116 j. De in eersten aanleg, tevens in het hoogste ressort, door de residentiegerechten gewezen vonnissen zijn aan geenerlei nadere voorziening onderworpen.

Van de vonnissen der raden van justitie, waarbij in hooger beroep van door residentiegerechten in eersten aanleg in burgerlijke zaken gewezen vonnissen is recht gedaan, is cassatie in het belang der wet toegelaten. (RO. 170.)

116 k. Voor de toepassing van art. 6 van dit Reglement wordt het residentiegerecht als hooger in rang dan de Indonesische rechtbanken en gerechten aangemerkt. (RO. 116*decies*.)

116 l. (*Ing. S. 01—168.*) Bij ordonnantie kan aan de residentierechters worden opgedragen de benoeming van deskundigen tot waardeering van roerende of onroerende zaken voor de heffing van de rechten van successie en van overgang, het verleenen van bevelschriften tot het geven van inzage, afschriften of uittreksel dan wel tot het doen van mededeelingen uit memoriën van aangifte voor de rechten van successie en van overgang. Zoodanige ordonnantie wijst den residentierechter aan, die bedoeld is, alsmede de voor de deskundigen geldende procesregelen. (1)

HOOFDSTUK III.

Van de Raden van Justitie op Java.

(Cf. art. 72 Rechtsregl. Bg.)

117. In ieder der steden Djakarta, Semarang en Soerabaja zal eene rechtbank onder den naam van raad van justitie gevestigd zijn. (RBg. 73.)

118. (*Gew. S. 63—142, enz.; 07—475, 476; 25—497; 26—229; 27—573; 28—224; 36—131, 132.*) Het rechtsgebied der raden van justitie wordt vastgesteld door den Gouverneur-Generaal.

Bij S. 36—133 art. 3 (gew. S. 40—592) is bepaald: Het rechtsgebied der raden v. just. strekt zich uit voor wat betreft:

dat van den r. v. j. te D j a k a r t a over de gewesten West-Java, (a) Lam-

(1) Bij art. VIII ter van S. 01—168 is de Gouverneur-Generaal gemachtigd om de werkzaamheden genoemd in art. 116 l op te dragen aan de residentierechters in de bezittingen buiten Java en Madoera, aan de residentieraden in de residentien Soerakarta en Djokjakarta en aan den raad van justitie te Makassar, voor zoover het rechtsgebied van den landraad te Makassar te betreft, zoomede om de bevoegdheid van die rechters en rechtbanken en de door hen op te volgen proces-regelen vast te stellen.

In de residentien Soerakarta en Djokjakarta gold S. 1903—8, thans vervallen ingevolge LN. 51—9* achter RO.

(a) De gewesten achter West-Java resp. Oost-Java genoemd zijn van Juli 1938 af residenties geworden, zie hiervoor S. 38—372 jo. 264* bl. 232.

pongsche districten, Palembang, Djambi, Bangka en Billiton en de Westerafd. v. Borneo;

dat van den r. v. j. te Semarang over de gewesten Midden-Java, Jogjakarta en Soerakarta;

dat van den r. v. j. te Soerabaja over de gewesten Oost-Java, (a) Bali en Lombok en Zuider- en Oosterafd. v. Borneo.

119. (Gew. S. 01-124, 269; 04-267; 14-457; 26-197, 198; 31-492.) De Gouverneur-Generaal bepaalt de samenstelling van de raden van justitie. (RBg. 75; S. 38-442.)

120. (Gew. S. 17-677; 34-484.) De presidenten, de vice-presidenten en de officieren moeten den vollen ouderdom van 28, de leden, de substituit-officiëren en de griffiers dien van 25, en de substituit-griffiers dien van 23 jaren bereikt hebben. Zij moeten allen aan een Nederlandsche Universiteit, dan wel aan de Rechtshoogeschool te Djakarta verworven hebben: hetzij den graad van doctor in de rechtswetenschap, hetzij de hoedanigheid van meester in de rechten, mits deze hoedanigheid is verkregen op grond van het afleggen van een examen in het Nederlandsch of Indonesisch burgerlijk- en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht. (Ov. 98; RO. 153; RBg. 76.)

121. (Gew. S. 01-124, 269; 32-460, 580.) De raden van justitie vonnissen en beschikken in alle zaken, behoudens uitzonderingen, met drie leden. (RO. 28; RBg. 77.)

122. (Gew. S. 01-124, 269.) De Gouverneur-Generaal is bevoegd om, bij afwezigheid of verhindering van leden, hun dienst te doen waarnemen door andere rechterlijke ambtenaren.

De griffiers bij de raden van justitie moeten, wanneer geen genoegzaam getal gewone, buitengewone of waarnemende leden tot het verrichten van den dienst aanwezig mocht zijn, als rechters zitting nemen. (RO. 155; Rv. 266; RBg. 78.)

123. (Gew. S. 32-460 jo. 580.) Onverminderd het bepaalde in art. 131c houden de raden van justitie wekelijks ten minste twee terechtzittingen of zoo veel meer als de dienst der justitie en eene spoedige en geregelde afdoening van zaken vorderen. (RBg. 80.)

124. (Gew. S. 01-319, 465; 17-12 jo. 528; 18-30 jo. 19-81; 07-205 art. 3 jo. 19-816; 21-396 jo. 24-555.) Met uitzondering der zaken bedoeld bij art. 116f⁽¹⁾ nemen de raden van justitie in eersten aanleg kennis: (2)

1°. van alle burgerlijke, zoowel persoonlijke, zakelijke, als gemengde rechtsvorderingen tegen Europeanen en Chineezers;

2°. van alle burgerlijke rechtsvorderingen, ingesteld tegen Indonesiërs of met hen gelijkgestelde, niet tot de Chineezers behoorende personen, die, voor zoover het onderwerp der vordering betreft, krachtens wettelijke bepalingen zijn of zich vrijwillig hebben onderworpen aan het voor Europeanen vastgesteld burgerlijk- en handelsrecht. (RO. 95, 126; ISR. 131, 136, 163; Ov. 9, 15; Rv. 133; RBg. 81; S. 24-556*; 08-347*; 17-12*.) (3) (4)

(1) De gewesten achter West-Java resp. Oost-Java genoemd zijn van 1 Juli 1938 af residenties geworden, zie hiervoor S. 38-372 jo. 264* bl. 232.

(2) Hier moet, voor zoover het rechtsgebied der raden v. j. op Java zich uitstrekt over de gewesten buiten Java en Mad. i.p.v. 116f gelezen worden art. 70 RBg. Zie RBg. 72.

(3) Voor Indonesische vorsten enz. gold S. 67-10, thans als vervallen te beschouwen.

(4) Bij S. 08-347 is bepaald (thans als vervallen te beschouwen):

Art. 1. (Gew. S. 07-205 art. 3 jo. 19-816; 24-450 jo. 499.) Alle burgerlijke rechtsvorderingen en strafvervolgingen tegen de door de Regeering aange- stelde Hoofden van Vreemde Oosterlingen, ook die als Chineesch lid aan de Weeskamer te Djakarta dan wel aan een der Wees- en Boedelkamers in Indonesië verbonden zijn, worden, voor zoover zulks niet reeds het geval is, in eersten aanleg aangebracht bij de rechtbanken en rechters voor Europeanen.

Art. 2. De berechting der zaken van de in artikel 1 genoemde personen heeft plaats op de gewone bij algemeene verordening voorgeschreven wijze.

(*) RO. 124-3°, toegev. bij S. 92-237, luidende: „3°. van alle burgerlijke

N. 125. De raden van justitie nemen, onverschillig tot welken landaard de
R.O. partijen behooren, in eersten aanleg kennis:

- 89 1°. *Ingetrokken*: S. 41—160. (1)
2°. van alle zee- en strandvonden. (R.O. 95, 126; K. 545v.)

Bij S. 41—160 is vastgesteld het Prijsgedingregl.*, met gelijktijdige intrekking v. d. vroegere bepalingen betr. prijzen en buit in S. 1877—284, 1903—372 en 1829—54, en van de artt. R.O. 125-1°, 126, RBg. 82 lid 1, 83. Ingevolge S. 42—54 zijn de artt. R.O. 126 en RBg. 83, als abusievelijk ingetrokken bij bovengenoemd S., weder ingevoegd.

126. (*Gew. S. 87—153.*) Van de uitspraken der raden van justitie, in de twee voorgaande artt. begrepen, valt hooger beroep aan het hooggerechts-hof, wanneer niet blijkt, dat de waarde der vordering / 500.— of minder bedraagt. (Rv. 327v.; RO. 163; RBg. 83.)

54, 65 Beneden dat bedrag vonnissen zij in het hoogste ressort.

127. De raden van justitie nemen in het hoogste ressort kennis: (2)

1°. (*Gew. S. 26—358 jo. 27—246.*) (3) van alle jurisdictiegeschillen tus-schen lagere in naam des Konings rechtsprekende autoriteiten onderling, tusschen dezen en inheemsche rechters in rechtstreeks bestuurd gebied, waar de bevolking in het genot harer eigen rechtspleging is gelaten, en tusschen lagere in naam des Konings rechtsprekende autoriteiten en rechters van zelfbesturende landschappen, voor zoover de met die land-schappen gesloten contracten dit toelaten, een en ander mits de autori-teiten en rechters tusschen wie het jurisdictiegeschil bestaat, gevestigd zijn binnen hun rechtsgebied; (Rv. 270; Sv. 260v.; RO. 116*decies.*)

2°. (*Gew. S. 37—631.*) van alle vonnissen van de residentiegerichten, waarvan hooger beroep aan de raden van justitie is toegelaten; (RO. 116*h*, 116*j*², 170.)

5 3°. van alle persoonlijke, zakelijke of gemengde regtsvorderingen, aan hooger beroep onderworpen, wanneer partijen verklaard hebben van dat beroep af te zien.

Deze laatste bepaling is niet toepasselijk in zaken, die niet voor dading of compromis vatbaar zijn. (Bw. 1852; Rv. 133, 324; RBg. 84.)

128. (*Gew. S. 37—631.*) De raad van justitie te Djakarta neemt in het hoogste ressort kennis van alle aan hooger beroep onderworpen uitspra-

zaken, ten aanzien van de Chineezzen op Java en Madura, geregeld door bijzondere van het Bv. afwijkende bepalingen," moet ingevolge S. 17—129, art. 22 als vervallen beschouwd worden.

(1) RO. 125-1° luidde: 1°. van alle geschillen in zaken van prijzen en buit, die door schepen van oorlog van den staat, of door schepen bij particu-lieren uitgerust en van commissiën of *lettres de marque* voorzien, worden achterhaald en opgebracht, mitgaders van alle geschillen, welke tusschen de nemers onderling deswege ontstaan; (RO. 129; RBg. 82.)

(2) Krachtens artt. 9—15 van S. 12—545° jo. 13—214 (*Regl. industr. eigen-dom Koloniën 1912*) neemt de raad van justitie te Djakarta in raadkamer kennis, in het hoogste ressort behoudens beroep in cassatie, van de daarbij vermelde verzoeken of requisitoiren, dat de inschrijving resp. worde bevonden of nietig verklaard.

Cf. S. 97—54, artt. 10—21° *Regl. op het krankzinnigenwezen in Indonesië.*

(3) Bij S. 26—358 art. 2 jo. 27—246 is bepaald: Bij de berechting van juris-dictiegeschillen tusschen een in naam des Konings rechtsprekende autoriteit en een inheemschen rechter in rechtstreeks bestuurd gebied, waar de bevol-king in het genot harer eigen rechtspleging is gelaten, dan wel een rechter van een zelfbesturend landschap, vinden in burgerlijke zaken art. 270 van het Reglement op de rechtsvordering en in strafzaken de artt. 260 tot en met 267 van het Reglement op de strafvordering overeenkomstig toepassing.

Het Hoofd van gewestelijk bestuur (*De Resident*), binnen wiens gewest (*residentie*) de in het vorige lid bedoelde inheemsche of zelfbestuursrechter is gevestigd, verleent zoo noodig zijn tusschenkomst om een jurisdictiegeschil bij den bevoegden rechter aanhangig te maken. (Cf. S. 38—370, 264, bl. 232.)

Deze noot is volledigheidshalve blijven staan, hoewel de bepaling uiteraard vervallen is.

ken van de landraden, ook van die in de ressorten van de raden van justitie te Semarang en Soerabaja. (RO. 95v., 128a; IR. 188v.)

De partijen in eersten aanleg aan de rechtsmacht der landraden onderworpen, kunnen, wanneer zij daaromtrent overeenkomen, hare voor hooger beroep vatbare geschillen dadelijk onderwerpen aan den raad van justitie te Djakarta, die alsdan in die zaken eveneens in het hoogste ressort uitspraak doet. (ISR. 136; RBg. 85.)

128 a. (*Ing. S. 37-631.*) Een der kamers van den raad van justitie te Djakarta is in het bijzonder belast met de berechting van de zaken, omschreven in art. 128.

De Voorzitter en de leden van die kamer worden, met afwijking in zooverre van het bepaalde in art. 6 van het Koninklijk besluit van 14 Januari 1901 No. 41 (I.S. No. 126), betreffende de indeeling en werkzaamheden van het Hooggerechtshof van Indonesië en van de raden van justitie op Java voor den tijd van drie jaren als zoodanig aangewezen door den president van het Hooggerechtshof. Art. 9 van dat Koninklijk besluit is op bedoelde leden niet van toepassing.

129. (*Gew. S. 17-497; 07-205 art. 3 jo. 19-816; 20-472; 21-70.*) In strafzaken nemen de raden van justitie in eersten aanleg kennis:

1°. van alle door Europeanen gepleegde misdrijven, uitgezonderd die, vermeld in art. 116 *novies* onder letter b, en behoudens de bepalingen van art. 165;

2°. zonder onderscheid van den landaard der beklagden, van de misdrijven, vermeld in de artt. 324 tot en met 327, 396 tot en met 400, 402, 438 tot en met 447, 450 en 451 van het Wetboek van Strafrecht. (RBg. 86.) ⁽¹⁾

(*Gew. S. 19-10 jo. 20-498; 32-460, 580.*) De eindvonnissen in eersten aanleg door raden van justitie in zaken van misdrijf gewezen zijn, met uitzondering van die, waarbij de beklagde van de geheele telastlegging is vrijgesproken, vatbaar voor revisie. (RO. 95, 163, 169; Sv. 282; RBg. 88; Bb. 446, 2495, 2628.)

129 a. (*Ing. S. 01-124, 269; gew. 03-7; 19-10 jo. 20-498.*) De raden van justitie oordeelen in revisie over alle daaraan onderworpen vonnissen, door de landraden en daarmede gelijkstandige Indonesische rechtbanken in hun rechtsgebied gewezen.

(*Gew. S. 23-21 jo. 24-574.*) Zij onderzoeken de niet aan revisie onderworpen vonnissen, door de in het vorig lid genoemde rechtbanken in zaken van misdrijf gewezen, zoo dikwijls zulks hun of het Hooggerechtshof dienstig voorkomt, en zijn bevoegd om aanmerkingen te maken, op de behandeling, zoowel van de hierbedoelde, als van de ter behandeling in revisie toegezonden zaken. (RBg. 89.)

130. (*Gew. S. 01-15, 273; 14-317; 07-205 art. 3 jo. 19-816.*) De raden van justitie nemen in eersten aanleg kennis van alle overtredingen, begaan door Europeanen, voor zoover zij niet aan de beslissing der landgerechten zijn opgedragen dan wel ingevolge art. 165 van dit Reglement bij het Hooggerechtshof behooren te worden aangebracht.

(*Gew. laatstel. S. 32-460, 580.*) De eindvonnissen, in die zaken gewezen zijn, met uitzondering van die, waarbij de beklagde van de geheele telastlegging is vrijgesproken, vatbaar voor revisie. (RO. 171; Sv. 303v.; RBg. 87.)

⁽¹⁾ Bij art. 31 van S. 1856-74* is de berechting van vervolgingen op grond van het bij gemeld Staatsblad afgekondigd drukpers-reglement aan de raden van justitie opgedragen. Zie ook S. 1900-317 en 318*.

Volgens artt. 8 en 14 van S. 83-188* brengt de raad van justitie bij aanvraag van uitlevering van vreemdelingen, na gehouden verhoor van den opgeëischten persoon, advies uit over het al of niet toestaan der uitlevering.

Het oorspronkelijke art. 131 is ingetr. bij S. 25—497.

131. (*Ing. S. 32—460, 580.*) Eenvoudige strafzaken, waarvan de raden van justitie in eersten aanleg kennis nemen, worden in de gevallen en op den voet, als geregeld in het reglement op de strafvordering, berecht door uit één lid bestaande (enkelvoudige) kamers. De bepalingen omtrent de indeeling en werkzaamheden van het Hoogerechtshof van Indonesië en van de raden van justitie op Java in het Koninklijk besluit van 14 Jan. 1901 No. 41 (I.S. 1901 No. 126) zijn op die kamers niet van toepassing. *De bepalingen van S. 01—126 zijn bij S. 47—20 buiten werking gesteld.*

131 a. (*Ing. S. 32—460, 580.*) Enkelvoudige kamers, als bedoeld in het voorgaand art., worden gevormd door:

a. één of meer leden van elken raad, door den president van het Hoogerechtshof daartoe voor den tijd van twee jaren benoemd;

b. de door den Gouverneur-Generaal bij regeringsverordening aan te wijzen residentierechters in 's raads ressort. (S. 32—581 *jis* 35—262, 39—408.)

Zij dragen den titel van politierechter.

131 b. (*Ing. S. 32—460, 580.*) Een door den president van het Hoogerechtshof benoemde politierechter wordt vervangen door het door dien president aan te wijzen lid van den raad; hij wordt bijgestaan door 's raads griffier.

Een door den Gouverneur-Generaal aangewezen residentierechter wordt als politierechter vervangen door dengene, die hem als residentierechter vervangt; hij wordt bijgestaan door den griffier van het residentiegericht.

131 c. (*Ing. S. 32—460, 580.*) De politierechters, genoemd in art. 131 a onder a houden, behalve op Zondag, voor zooveel dit noodig en mogelijk is, dagelijks zitting ter hoofdplaats van 's raads ressort. Zij zijn bevoegd, wanneer het belang van den dienst dit vordert, ook elders binnen dat ressort zitting te houden.

De politierechters, genoemd in art. 131 a onder b houden zitting zoo vaak dit noodig is en op zoodanige plaatsen binnen hun rechtsgebied als in het belang van den dienst noodzakelijk is.

131 d. (*Ing. S. 32—460, 580; gew. 39—715; 41—31 jo. 98.*) De ambtenaren van het openbaar ministerie bij de politierechters worden aangewezen door of namens den Gouv.-Gen., met dien verstande, dat voor de aanwijzing alleen in aanmerking komen in rechten gegraduateerde personen en Europeesche ambtenaren bij het binnenlandsch bestuur van niet lageren rang dan assistent-resident. Hunne vervanging wordt bij de in art. 131 a onder b genoemde regeringsverordening geregeld.

132. De raden van justitie hebben, ieder in de uitgestrektheid van zijn rechtsgebied, het oppertoezicht over de weeskamers en voogdijen. (Weesk. 59; R.Bg. 90.)

133. (*Gew. S. 41—511 jo. 513.*) De gevallen waarin de weeskamers, hetzij eischender, hetzij verwerender wijze, *kosteloos* of tegen verminderd tarief in regten kunnen optreden, en de wijze waarop de daartoe vereischte vergunning wordt gevraagd en verkregen, worden geregeld bij de wettelijke bepalingen op de burgerlijke rechtsvordering. (Ov. 70, 72; Bw. 415; Rv. 891v.; IR. 240v.; R.Bg. 276.)

134. (*Gew. S. 97—53, 55.*) De raden van justitie zijn bevoegd om, op verzoek van bloedverwanten of aanverwanten, na het openbaar ministerie te hebben gehoord, of wel op de vordering van den officier van justitie ambtshalve, tot behoud van goede orde of tot voorkoming van ongelukken, zoodanige personen, die wegens een doorgaand slecht en buitensporig gedrag, ongeschikt zijn om aan zich zelven overgelaten te blijven, of wel voor de veiligheid van anderen gevaarlijk zijn, na behoorlijk onderzoek, doch buiten vorm van proces, in daartoe bestemde gestichten, ziekenhuizen of andere geschikte plaatsen in verzekerde bewaring te

doen stellen, en hen daarin te doen houden zoo lang door die personen geene merkbare teekenen van beterschap worden gegeven.

Zoodanige verzoeken en vorderingen zijn onafhankelijk van de curatele, welke, indien zij niet reeds is verleend, en wanneer daarvoor overigens genoegzame gronden aanwezig zijn, gelijktijdig of later kan worden gevraagd, overeenkomstig de bestaande wettelijke bepalingen. (RO. 137v.; Bw. 435, 456v., 462; IR. 234; RBg. 91; S. 68-72; Bb. 775, 1072, 2143.)

135. De beschikkingen, in het vorige art. vermeld, kunnen voor geen langeren termijn dan voor één jaar genomen worden. Deze termijn kan echter telkens, op verzoek of vordering als voren, en na een nieuw onderzoek, doch niet langer dan voor één jaar, verlengd worden. (RO. 137v.; RBg. 92.)

136. (1) (*Gew. S. 36-81, 159.*) De beschikkingen der raden van justitie, in de gevallen voorzien bij de twee voorgaande artt., zijn bij voorraad uitvoerbaar. Van dezelve valt hooger beroep aan het Hooggeregtshof, hetwelk daarin mede zonder vorm van proces zal beslissen.

(2) (*Toeg. S. 39-715.*) De in het voorgaand lid bedoelde beschikkingen worden ten uitvoer gelegd op bevel van den officier van justitie bij den raad van justitie. (RO. 138; RBg. 93.)

137. (*Gew. S. 97-53, 55; 39-715.*) Wanneer een persoon, die ingevolge de voorschriften der artt. 134 en 135 in verzekerde bewaring is gesteld, zoodanige merkbare teekenen van beterschap geeft, dat eene langere afzondering niet meer noodzakelijk is, zal de raad van justitie, welke de beschikking heeft genomen, na behoorlijk onderzoek, en nadat het openbaar ministerie zal zijn gehoord, doch overigens buiten vorm van proces, op verzoek van den in bewaring gestelden persoon, of van deszelfs bloedverwanten of aanverwanten, het ontslag bevelen. (Bb. 1884.)

Het openbaar ministerie is mede bevoegd om het ontslag ambtshalve te vorderen.

De beschikkingen, waarbij het ontslag is geweigerd, zijn vatbaar voor hooger beroep aan het hooggerechtshof, hetwelk daarin mede zonder vorm van proces zal beslissen. (RO. 138; RBg. 94.)

137 a. (*Ing. S. 36-81, 159; 48-322.*) De raden van justitie zijn mede bevoegd om op vordering van den officier van justitie bij eenvoudige beschikking de opneming in een daartoe bestemde werkinrichting te gelasten van personen boven den leeftijd van achttien jaren, van wie door het Hoofd van het Departement van Sociale Zaken is verklaard, dat zij behooren tot de arbeidschuwe werkloozen zonder voldoende middelen van bestaan, indien zij door bedelarij, landlooperij of onmaatschappelijk gedrag de goede orde verstoren.

Op vorderingen als in het eerste lid bedoeld wordt niet beschikt dan na verhoor althans behoorlijke oproeping van hem, wiens opneming is gevorderd. De raad beslist op de overgelegde relazen en rapporten, doch is bevoegd getuigen te hooren, die omtrent de gestelde feiten nadere inlichtingen kunnen verstrekken.

De artt. 135 en 136 zijn op beschikkingen als in de beide voorgaande leden vermeld van toepassing.

De directeur van justitie is bevoegd den betrokkene ten allen tijde uit de inrichting te ontslaan, indien de oorzaak van zijn opneming is opgeheven of zijn lichamelijke of geestelijke toestand verder verblijf onwenschelijk doet zijn.

(*Aang. S. 39-715.*) Hij, te wiens aanzien verlenging van den termijn van opneming is gevorderd, blijft in de inrichting hangende het onderzoek van den raad. Ingeval de raad de verlenging weigert, blijft betrokkene, hangende het onderzoek van het hooggerechtshof, in de inrichting, indien de officier van justitie te kennen geeft tegen deze beschikking hooger beroep aan te teekenen.

De stukken vereischt tot de opneming in een werkinrichting en de rechterlijke beschikkingen zijn vrij van zegel.

De aanwijzing van de in het eerste lid bedoelde werkinrichtingen en al wat verder voor de uitvoering van dit art. noodig is, wordt bij regeeringsverordening geregeld. (IR. 234a; RBg. 94 a; S. 36-160*.)

138. (*Gew. S. 97-53, 55; 18-30; 19-81; 07-205 art. 3 jo. 19-816; 21-396; 24-555; 36-81, 159.*) De voorschriften van de vijf vóórgaande artt. zijn alleen van toepassing op Europeanen alsmede op Chineezzen. (ISR. 163; IR. 234, 234a; Bb. 775, 1072.) (1)

139. De wettelijke bepalingen op het burgerlijk regt regelen de be-
moijenissen der raden van justitie ten aanzien van het vestigen van
hypothecaire verbanden of andere zakelijke regten en opzigtelijk over-
dragen van eigendom. (Ov. 24v.; Bw. 616v.; 1179v.; Overschr. 1, 1a;
RBg. 95.)

140. Het toezigt, door de raden van justitie uit te oefenen op de nota-
rissen en derzelver protocollen, registers en repertoires, gelijk mede op
de gevangenen, ter plaatse waar die raden gevestigd zijn, wordt bij
bijzondere bepalingen geregeld. (Ov. 104; Sv. 362, 367; RBg. 96;
Not. 50v.; S. 18-169.)

141, 142. *Vervallen: S. 39-610. Cf. Not. 66.*

143. De dubbelen der registers van den burgerlijken stand worden ter
griffie der raden van justitie overgebracht en, onder toezigt van die raden,
bewaard door den griffier, die bevoegd is om daarvan uittreksels te geven,
op gelijken voet en wijze als de met de opmaking der acten van den
burgerlijken stand belaste ambtenaren. (BS. 17, 34v.; RO. 67v.; RBg. 99.)

144. (*Gew. S. 41-31 jo. 98.*) (1) De officieren van justitie bij de raden van
justitie zijn verplicht om naauwkeurige registers te houden: (RBg. 100.)

1°. van alle door hen behandeld wordende zaken, geene uitgezonderd,
met duidelijke vermelding van derzelver aard, van de daarin betrokkene
personen, van hetgeen daarin is geschied of verrigt, en wanneer, door
wien, en op welke wijze dezelve zijn afgedaan;

2°. van al de in de gevangenen der raden van justitie in verzekerde
bewaring gestelde personen, met vermelding om welke oorzaak en op
wiens last de gevangenzetting heeft plaats gehad. (Sv. 362.)

(2) Van deze registers moeten elke drie maanden, of binnen zooveel korter
tijd als de procureur-generaal dienstig zal oordeelen, volledige
afschriften aan laatstgemelden worden ingezonden. (RO. 182.)

(3) (*Toey. S. 41-31 jo. 98.*) Een gelijke verplichting als met betrekking
tot het aanhouden en opzenden van registers in het eerste lid sub 1° en in
het tweede lid van dit art. is omschreven, rust ook op de buitengewone
officieren van justitie bij de raden van justitie en de ambtenaren van het
openbaar ministerie bij de politierechters, met dien verstande, dat de
opzending der afschriften behoort te geschieden aan de officieren van
justitie bij de raden van justitie.

HOOFDSTUK IV.

Bepalingen omtrent het regtswezen in de bezittingen buiten Java en Madura.

145-150, *ingetrokken bij art. 1 h van S. 1901-306 jo. 1902-85. Zie
thans Rechtsregl. Buitengewesten.*

HOOFDSTUK V.

Van het Hooggeregtshof van Indonesië.

(Dit hoofdst. is, behoudens atwijkingen in RO. 163 en 170, toepasselijk
op de buitengewesten Rechtsregl. Buitengew. 101.)

151. Het Hooggeregtshof is gevestigd te Djakarta; deszelfs regtsgebied
strekt zich uit over geheel Indonesië. (ISR. 148.)

152. (*Gew. laatstel. S. 47-20.*) Het hooggerechtshof is samengesteld
uit één president en twee raadsheeren, één procureur-generaal en twee
advocaten-generaal, benevens één griffier, desnoodig bijgestaan door één
of meer substituut-griffiers.

(1) Alinea 2 is vervallen krachtens S. 97-53 jo. 55.

De Gouv.-Gen. is bevoegd om — wanneer de werkzaamheden zulks vereischen — de samenstelling van het hooggerechtshof uit te breiden met één vice-president en één of meer raadsheeren. N.
RO.

153. (*Gew. S. 17-677; 20-346, 590, 786, 787; 33-6 jo. 33; 34-184.*) 64, 86
De president, de vice-president en de procureur-generaal moeten den vol-
len ouderdom van 30, de raadsheeren dien van 28, de advocaten-generaal
en de griffier dien van 25, en de substituut-griffiers dien van 23 jaren be-
reikt hebben. Zij moeten allen aan een Nederlandsche Universiteit, dan
wel aan de Rechtshoogeschool te Djakarta verworven hebben: hetzij den
graad van doctor in de rechtswetenschap, hetzij de hoedanigheid van
meeester in de rechten, mits deze hoedanigheid is verkregen op grond
van het afleggen van een examen in het Nederlandsch of Indonesisch
burgerlijk- en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht. (Ov. 98; RO.
120; Rv. 270; Sv. 279.)

154. (*Gew. laatstel. S. 47-20.*) De verdeling der werkzaamheden van
het hooggerechtshof wordt geregeld door deszelfs president. Het hoog-
gerechtshof voorziet, vonnist en beschikt met drie raadsheeren, de
president (en de vice-president) daaronder begrepen. (RO. 28.) 100

155. (*Gew. S. 01-124, 269.*) De Gouverneur-Generaal is bevoegd om
bij afwezigheid of verhindering van raadsheeren, hun dienst te doen waar-
nemen door andere rechterlijke ambtenaren.

De griffier bij het Hooggerechtshof moet, wanneer geen genoegzaam
getal gewone, buitengewone of waarnemende raadsheeren tot het ver-
richten van den dienst aanwezig mocht zijn, als raadsheer zitting nemen.

156. Het Hooggerechtshof houdt wekelijks ten minste twee terechtzit-
tingen, of zoo veel meer als de dienst der justitie zal vereischen.

157. Het Hooggerechtshof is, als opperste regtbank, belast met het
toezigt op de bedeeing des regts in geheel Indonesië, en met de zorg dat
die bedeeing behoorlijk en onvertoegen plaats hebbe. (ISR. 158.)

Hetzelve waakt naauwkeurig over de handelingen en verrigtingen van
de regtbanken en registers, en kan te dien aanzien in het belang van den
dienst, zowel bij afzonderlijken als bij rondgaanden brief, zoodanige
aanmerkingen maken en teregtwijzigingen geven, als nuttig en noodig
zullen worden geoordeeld. (Bb. 2086, 2631, 4030.)

Het Hooggerechtshof is bevoegd tot het vorderen van berigt, consi-
deratiën en advijs van alle, zowel burgerlijke als militaire, regtbanken
en registers, mitsgaders van den procureur-generaal en andere ambtenaren
van het openbaar ministerie: het kan daarbij de overlegging of opzen-
ding van stukken gelasten. 107

Het bepaalde bij het tweede lid van art. 32 wordt ten deze toepasselijk
verklaard.

158. Met uitzondering van de gevallen, voorzien bij de drie volgende
artt., zijn de arresten van het Hooggerechtshof, hetzij in eersten aanleg,
hetzij in hooger beroep, revisie of cassatie geweest, voor geenerhande
nadere voorziening vatbaar, behoudens de middelen van verzet en request-
civiel, in de gevallen, bij de wettelijke bepalingen op de burgerlijke regts-
vordering omschreven. (Rv. 385v.)

159-161. *Ingetrokken: S. 1901-319 jo. 465.*

162. (*Gew. S. 47-20.*) Het Hooggerechtshof neemt kennis in eersten
aanleg, en tevens in hoogste ressort, van alle jurisdictiegeschillen: 89

1°. (*Gew. S. 01-15, 273; 26-358 jo. 27-246.*) tusschen in naam des
Konings rechtsprekende autoriteiten onderling, tusschen dezen en inheem-
sche rechters in rechtstreeks bestuur gebied, waar de bevolking in het
genot harer eigen rechtspleging is gelaten, en tusschen in naam des Konings
rechtsprekende autoriteiten en rechters van zelfbesturende landschappen,
voorzoover de met die landschappen gesloten contracten dit toelaten, in
alle genoemde gevallen, wanneer de autoriteiten en rechters tusschen wie
het jurisdictiegeschil bestaat, niet binnen het rechtsgebied van denzelfden
appélraad gevestigd zijn;

2°. tusschen de appélraden onderling;

- N. RO. 3°. *Gew. S. 26—358 jo. 27—426; vervallen krachtens S. 47—20.*
- 4°. tusschen den burgerlijken en den militairen regter, uitgezonderd wanneer het geschil is ontstaan tusschen het Hooggerechtshof en het Hoog-militair-gerechtshof, in welk geval de Gouverneur-Generaal uitspraak doet omtrent de competentie. (ISR. 139; Rv. 270; Sv. 261; T. 44—199.)
- 91 163. Het Hooggerechtshof oordeelt in hooger beroep:
- 1°. *Vervallen krachtens S. 47—20.*
- 2°. (*Gew. S. 87—153; 07—475, 482a.*) over de arbitrale vonnissen, in eersten aanleg gewezen in geheel Indonesië, wanneer niet blijkt, dat de waarde der vordering f 500.— of minder bedraagt; (Rv. 324, 641.)
- Ingevolge art. 101 Rechtsr. Buitengew. (S. 27—227) is dit art. aangevuld als volgt:*
- 3°. over de vonnissen van de residentiegerechten bedoeld in art. 71 No. 2 van het reglement tot regeling van het rechtswezen in de gewesten buiten Java en Madoera.
164. Alle burgerlijke geschillen, welke aan hooger beroep aan het Hoog-gerechtshof zijn onderworpen, kunnen, wanneer partijen daaromtrent overeenkomen, met voorbijgang van den bevoegden lageren regter, dadelijk worden onderworpen aan de beslissing van het Hooggerechtshof, hetwelk alsdan uitspraak doet in het hoogste ressort. (Rv. 324.)
- 92 165. (*Gew. S. 78—3; 1901—15, 273; 14—317; 19—545; 24—449 jo. 499; 33—6, 33; 34—172, 337; 47—20.*) Het Hooggerechtshof oordeelt in eersten aanleg en tevens in het hoogste ressort over alle strafvervolgingen, ter zake van misdrijven en overtredingen, gedurende den tijd hunner functiën begaan, ingesteld tegen: (RO. 6; Sv. 14, 247v.; S. 83—188 artt. 16 en 17*.)
- 1°. den vice-president en de leden van den Raad van Indonesië;
- 1a. de leden van den volksraad;
- 2°. den algemeenen secretaris, de secretarissen van het Gouvernement, en den secretaris van den Raad van Indonesië;
- 3°. den president, den vice-president, de leden, de ambtenaren van het openbaar ministerie, den griffier zoo van en bij het Hooggerechtshof als van en bij het Hoog-militair-gerechtshof;
- 4°. de hoofden der departementen van algemeen burgerlijk bestuur;
- 5°. den president en de leden der algemeene rekenkamer;
- 6°. de gouverneurs en de residenten;
- Bij S. 47—20, ing. 31 Jan. 1947, is het bepaalde sub 7°, 8°, 9° en 10° vervangen door het volgende sub 7°.*
- 7°. de voorzitters en leden der appelraden, de Landrechters, de officieren van justitie bij de landgerechten alsmede de presidenten en de auditours-militair bij de krijgsraden.
- (*Gew. S. 25—241; 47—20.*) Echter worden de personen, vermeld in de nummers 1a, 2, 4, 6, 7, zoomede de griffiers van het Hooggerechtshof en van het Hoog-militair-gerechtshof, voor de misdrijven, vermeld in art. 116 novies onder b, en voor overtredingen vervolgd voor het landgerecht.
166. Met uitzondering van het geval van voorloopige aanhouding bij de ontdekking op heeter daad, kan tegen de ambtenaren in het voorgaande artikel vermeld, zoo lang zij in functie zijn, geen bevel van gevangenneming worden ten uitvoer gelegd, alvorens de procureur-generaal de zaak ter kennis van den Gouverneur-Generaal zal hebben gebracht, ten einde door dezen de noodige maatregelen worden genomen tot voorzetting, der vervolging buiten naadeel van 's lands dienst. (ISR. 156; Sv. 247.)
167. Dadelijk na ontvangst van het door den Gouverneur-Generaal te geven bericht, dat de vereischte maatregelen zijn genomen, en bij gebreke van dien, vier weken nadat de bij het vorige artikel bedoelde kennisgeving is geschied, wordt het rechtsgeding voortgezet. (Sv. 247.)
168. Tegen de ambtenaren, vermeld in art. 165, kunnen geene vervolgingen plaats hebben wegens misdrijven, door hen in de uitoefening hunner ambtsbetrekkingen begaan, dan na bekomene magtiging van den Gouverneur-Generaal; doch is de procureur-generaal desniettemin verplicht om, ook vóór het erlangen der magtiging tot vervolging, ambtshalve alle

gepaste nasporingen te bewerkstelligen en alle mogelijke inlichtingen in te winnen en te doen inwinnen. (RO. 179 ; Sv. 247.)

169. (Gew. S. 01—124, 269 ; 19—10 jo. 20—498.) Het Hooggerechtshof oordeelt in revisie over alle daaraan onderworpen vonnissen van de raden van justitie. (Sv. 282.)

170. (Gew. S. 12—253 ; 14—317 jo. 24—284 ; 21—30 ; 47—20.) Behoudens de uitbreiding van het rechtsmiddel bij latere wettelijke bepalingen, neemt het Hooggerechtshof kennis :

1°. van den ambtshalve door den procureur-generaal wegens schending van het recht ingestelden eisch tot cassatie van alle door de landrechters en appèlraden, zoo in burgerlijke als in strafzaken gewezen vonnissen en beschikkingen, welke in kracht van gewijsde zijn gegaan ; (RO. 116j, 175.)

2°. van den door partijen ingestelden eisch tot cassatie van de vonnissen en beschikkingen door de landrechters in hoogste ressort en door de appèlraden gewezen in burgerlijke en strafzaken, (1) gelijk mede in zaken van jurisdictiegeschillen, met uitzondering zoowel sub 1°. als sub 2°. van de vonnissen in strafzaken waarbij de beklaagden wegens het niet bewezen zijn van hunne schuld zijn vrijgesproken.

(2) Ten einde ambtshalve den eisch tot cassatie wegens schending van het recht te kunnen instellen, is de procureur-generaal bevoegd in alle zaken de processtukken op te vragen.

(3) Indien de voorziening in cassatie niet alleen is toegelaten op den ambtshalve door den procureur-generaal wegens schending van het recht gedane eisch, kan de eisch tot cassatie slechts ingesteld worden na verloop van de termijnen aan de partijen toegestaan.

(4) Het in cassatie — op den ambtshalve ingestelden eisch van den procureur-generaal — wegens schending van het recht gewezen arrest brengt geen nadeel toe aan de door partijen verkregen regten.

171. (Gew. S. 12—253.) Op den daartoe ingestelden eisch vernietigt het Hooggerechtshof de vonnissen en beschikkingen in het vorig art. vermeld :

1°. wegens verzuim van vormen, voorgeschreven op straf van nietigheid ; (RO. 29v., 174 ; Rv. 94v. ; Sv. 178v., enz.)

2°. (Gew. S. 47—20.) wegens schending van het recht ; — het recht wordt geacht te zijn geschonden, indien de rechter een rechtsregel niet of niet juist tot gelding heeft gebracht ; (RO. 173, 175 ; Rv. 411², 426 ; Sv. 304, 326.)

3°. wegens overschrijding van rechtsmacht ; (RO. 173 ; Rv. 426 ; Sv. 304, 326.)

4°. wegens onbevoegdheid. (ISR. 158 ; RO. 175 ; Rv. 427, 430 ; Sv. 304.)

172. Vervallen : S. 12—253.

173. (Gew. S. 47—20.) Indien het vonnis vernietigd wordt wegens schending van het recht of overschrijding van rechtsmacht, moet het hooggerechtshof de zaak ten principale afdoen en zulks steeds bij het zelfde arrest, waarbij de vernietiging wordt uitgesproken, tenzij het hooggerechtshof ambtshalve een nader onderzoek noodig oordeelt op grond dat voor de beslissing ten principale gegevens noodig zijn, welke door het vonnis niet worden opgeleverd. (RO. 175 ; Rv. 407, 424, 426, 429, 434 ; Sv. 323, 326.)

174. Indien de vonnissen vernietigd worden ter zake van verzuim van vormen, die op straf van nietigheid zijn voorgeschreven, beveelt het Hooggerechtshof een nieuwe instructie, te beginnen met de oudste acte,

(1) Ingevolge Rechtsregl. Buiteng. art. 101 moet in art. 170, eerste lid, onder 2° in stede van de woorden : „in de strafzaken vermeld in het derde nummer van art. 95” (die hier vóór de wijziging bij S. 47—20 stonden) gelezen worden : „in de zaken van overtreding bedoeld in art. 45 onder B van het reglement tot regeling van het rechtswezen in de gewesten buiten Java en Madoera”.

(2) De laatste 3 leden ingevolge S. 14—317 uit art. 170 weggevallen, zijn bij S. 24—284 weder eraan toegevoegd, en bij S. 47—20 gewijzigd.

N. in welke de nietigheid is begaan. (Rv. 407, 424, 434; Sv. 305, 308, RO. 323, 327.)

Deze instructie kan plaats hebben :

1°. bij het Hooggerechtshof zelf, hetwelk alsdan de zaak zal beslissen ; (Rv. 429.)

2°. (*Gew. S. 47-20.*) bij denzelfden rechter, die reeds van de zaak heeft kennis genomen, of indien dit volstrekt noodzakelijk wordt geacht, bij een anderen rechter van gelijken rang. (Sv. 327.)

175. Indien het vonnis wordt vernietigd wegens onbevoegdheid, verwijst het Hooggerechtshof de zaak naar den bevoegden regter. (Rv. 424, 434; Sv. 323, 328.)

(*Gew. S. 47-20.*) De bepalingen van het tegenwoordige en van de beide voorgaande artt. zijn niet toepasselijk in geval van vernietiging wegens schending van het recht uitgesproken op den daartoe ambtshalve ingestelden eisch van den procureur-generaal. (RO. 170; Rv. 407; Sv. 330.)

176. (*Gew. S. 12-253.*) De eisch tot cassatie wordt niet toegelaten, zoolang eenig ander middel van voorziening aanwezig is. (Rv. 405; Sv. 313.)

177. *Vervallen* : S. 47-20. (1)

178. Het toezigt, door het Hooggerechtshof met opzigt tot het notariaat en de bij het hof behoorende gevangenissen uit te oefenen, wordt bij afzonderlijke bepalingen geregeld. (Sv. 362, 367; Not. 51; S. 18-169.)

109 179. (*Gew. S. 17-497, 645.*) Behoudens de bepalingen van art. 4, zal het Hooggerechtshof, indien hetzelfde door het beklag der belanghebbende partij of op eenige andere wijze kennis draagt, dat er verzuim heeft plaats gehad in het vervolgen van misdrijven of overtredingen, den procureur-generaal gelasten om deswege verslag te doen en voorts kunnen bevelen, dat te dier zake het vereischte gevolg worde gegeven, zoo daartoe gronden zijn, ten ware de vervolging door den Gouverneur-Generaal, bij schriftelijk bevel, mogt zijn of worden tegengehouden. (ISR. 157; RO. 5; Sv. 99; S. 03-8, art. 2.)

De Gouverneur-Generaal zal zoodanig bevel niet kunnen uitvaardigen, evenmin als hij zal mogen verleenen of weigeren de magtiging, vermeld in art. 168, zonder vooraf den raad van Indonesië te hebben gehoord.

Indien de Gouverneur-Generaal met den raad van Indonesië in gevoelen verschilt, zal hij de gronden waarop de beslissing rust, in geschrifte stellen en ter zijner verantwoording aan den Koning inzenden.

R. 180. De procureur-generaal is het hoofd der regtspolicie in geheel Indone- I. D. sië, en als zoodanig belast met de zorg voor eene spoedige en kracht- 52 dadige uitvoering van al hetgeen, betrekkelijk dat onderwerp, in de wettelijke bepalingen op de strafvordering is voorgeschreven.

(*Gew. S. 41-31 jo. 98.*) De ambtenaren van het openbaar ministerie bij de Europeesche rechterlijke colleges en de krachten het eerste lid van art. 93a door den Gov.-Gen. aangewezen landraden staan te dien aanzien, behoudens het bepaalde bij art. 56, bij uitsluiting en onmiddellijk onder zijne bevelen. (Sv. 2, 111; Bijbl. 804.)

181. De procureur-generaal is bevoegd om aan de europesche (2) administratieve ambtenaren, welke met de policie belast zijn, dienaangaande zoodanige instructiën te geven, als hij in het belang der justitie, tot opsporing en voorkoming van misdrijven of overtredingen en tot handhaving der openbare orde en rust, noodig zal achten. Indien over de uitvoering van zoodanige instructiën, of omtrent de bevoegdheid van den procureur-generaal om die te geven, bezwaren mochten oprijzen, zullen deze ter ken-

(1) RO. 177 luidde: Het Hooggerechtshof zal, bij wege van evocatie, in eersten aanleg, en tevens in het hoogste ressort, kennis nemen van alle burgerlijke zaken, waarin door de raden van justitie, of wel door europesche ambtenaren alleen regt sprekende, regt wordt geweigerd, of welker afdoening door dezelve op eene onbehoorlijke wijze wordt vertraagd. (RO. 157; AB. 22; Rv. 859 v.)

(2) „Europesche” voor de *uitsl. v. Jav. Mad. vervallen* (S. 31-168 jo. 423.)

nis worden gebracht van het Hooggeregtshof, hetwelk daarop, met inzien van deszelfs consideratiën en advijs, de beslissing van den Gouverneur-Generaal zal vragen.

De procureur-generaal mag echter op eigen gezag geene bevelen geven, die in verband staan tot het Indonesisch bestuur of de huishoudelijke inrigting der dessa's, maar zal dienaangaande de vereischte voorstellen doen aan den Gouverneur-Generaal, van wien, met betrekking tot die onderwerpen, de noodige aanschrijvingen uitgaan. (Bb. 804, 10627, 13114.)

182. De procureur-generaal is verplicht tot het houden van registers, gelijk aan die, welke bij art. 144 zijn omschreven.

Het Hooggeregtshof heeft ten alle tijde de bevoegdheid om inzage te nemen van die registers, en van de afschriften, welke, ingevolge art. 144, aan den procureur-generaal moeten worden ingezonden.

183. De griffier van het Hooggeregtshof zal aan den voet van alle publicatiën en ordonnantiën der regering, die ten overstaan van commissarissen uit het Hooggeregtshof in het openbaar worden afgekondigd, van de aldus gedane afkondiging doen blijken door eene schriftelijke vermelding, welke door hem zal worden onderteeekend. (ISR. 95.)

184. In geval van overlijden van eenen advocaat of procureur, te Djakarta gevestigd, zal de griffier van het Hooggeregtshof zich onverwijld begeven ten sterfhuize of ten kantore van den overledene, en aldaar van den bewindhebbende in den boedel onder inventaris overnemen alle acten, bescheiden en schrifturen, behoorende tot door den overledenen practizijn behandelde of aangenomen regtszaken. (RO. 141v.)

Deze stukken worden door hem ter griffie overgebracht, en, na daartoe gekomen verlof van het Hooggeregtshof, aan de belanghebbenden uitgereikt.

In geval van overlijden van eenen advocaat of procureur bij een elders dan te Djakarta gevestigden raad van justitie, worden de hiervoren omschrevene werkzaamheden verrigt door den griffier van den raad van justitie, binnen welks ressort de overledene practizijn woonachtig is geweest; zullende het verlof tot afgifte der stukken alsdan ook door dien raad worden verleend.

HOOFDSTUK VI.

Van de Advocaten en Procureurs. (2)

(Dit hoofdst. is toepasselijk op de buitengewesten: R.Bg. 2.)

Zie S. 1947—20, art. 5 achter RO.

185. De advocaten zullen tevens zijn procureurs. De aard dezer bediening en de daaraan verbondene werkzaamheden worden bij de wettelijke bepalingen op de burgerlijke regtspleging en op de strafvordering geregeld. (Rv. 23, 28, enz.; Sv. 101, 120, 180; Bb. 902.)

186. (Gew. S. 34—484.) De advocaten tevens procureurs worden benoemd en ontslagen door den Gouverneur-Generaal.

Tot advocaat en procureur kan slechts worden benoemd degen, die:

- 1^e. Nederlandsch onderdaan is,
- 2^e. aan een Nederlandsche universiteit, dan wel aan de Rechtshoogeschool te Djakarta verworven heeft:

hetzij den graad van doctor in de rechtswetenschap, hetzij de hoedanigheid van meester in de rechten, mits deze hoedanigheid is verkregen op grond van het afleggen van een examen in het Nederlandsch of Indonesisch burgerlijk- en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht. (4)

(*) Bij S. 66—103b is bepaald dat de practizijns, bedoeld in RO., Hoofdst. VI, hun dienst niet mogen weigeren bij de colleges, waarbij zij zijn benoemd.

(*) Hiermede wordt bedoeld: Het reglement van orde en discipline voor de advocaten en procureurs. (Ned. S. 1929—422 jo. 1932—488.)

(4) Art. 186 luidde: Niet gegraduateerden in regten kunnen niet tot advocaat, maar alleen tot procureur worden benoemd.

Zij moeten, alvorens daartoe aan den Gouverneur-Generaal te kunnen worden voorgedragen, een voldoende examen afleggen in het bestaande regt, de wijze, van regtspleging daaronder begrepen.

Dit examen zal worden afgenomen door twee commissarissen uit het

R. 187. De advocaten en procureurs moeten, alvorens hunne bediening
 III. te aanvaarden, in handen van den president in eene openbare terechtzitting
 4, van het collegie, waarbij zij zijn aangesteld, afleggen den volgende
 40 eed (belofte): „Ik zweer (beloof) dat ik houw en getrouw zal zijn aan
 den „Koning en aan den Gouverneur-Generaal van Indonesië als
 „des Konings vertegenwoordiger; dat ik den eerbied, aan de regterlijke
 „autoriteiten verschuldigd, zal in acht nemen; dat ik middellijk noch
 „onmiddellijk, onder welken naam of voorwendsel ook, tot het verkrijgen
 „mijner aanstelling, aan iemand, wie het ook zij, iets heb gegeven of
 „beloofd, noch zal geven of beloven, en dat ik geene zaak zal aanraden
 „of verdedigen, die ik in gemoede niet geloof in regten gegrond te zijn”.
 (S. 34—159*.)

14, 188. De practizijns bij het Hooggeregtshof moeten hunne woonplaats
 43 gevestigd hebben binnen de drie, en de overige binnen de vijf palen af-
 stand van het gebouw, in hetwelk het regterlijk collegie, waarbij zij zijn
 aangesteld, deszelfs zittingen houdt.

13 189. De advocaten en procureurs bij de raden van justitie bepalen zich
 in de uitoefening van hun beroep tot het regterlijk collegie, waarbij zij
 zijn aangesteld.

De advocaten en procureurs, die bij het Hooggeregtshof zijn toegelaten,
 kunnen hun beroep, in burgerlijke zaken, mede voor den raad van justitie
 te Batavia, en, in strafzaken, over de geheele uitgestrektheid van Java
 uitoefenen.

190. (Gew. S. 41—511 jo. 513.) De advocaten en procureurs, daartoe
 door de regterlijke collegiën, voor welke zij hunne bediening uitoefenen
 aangewezen, zijn verplicht om *gratis* dan wel tegen half salaris hunnen
 bijstand te verleen aan hen, die vergunning hebben bekomen onder-
 scheidenlijk om kosteloos, dan wel tegen verminderd tarief te proce-
 deeren. (Rv. 876, 889.)

Zij zijn mede gehouden om zich *gratis* te belasten met de verdediging
 in strafzaken, wanneer hun dit door den regter wordt opgedragen. (Sv.
 101, 120, 180.)

Zij kunnen zich aan die verplichtingen niet onttrekken, dan om rede-
 nen, door den president van het betrokkene collegie goedgekeurd. (zie
 noot 2 bl. 285.)

191. De advocaten en procureurs zijn verplicht om zich, in de bereke-
 ning hunner verdiensten en uitschotten, te gedragen naar de bestaande
 of nader vast te stellen tarieven. (S. 1851—27 art. 22v*.)

28v. 192. De regterlijke collegiën zijn verplicht om toezigt te houden over
 de gedragingen der bij dezelve toegelaten practizijns, met opzigt tot de
 uitoefening van hun beroep.

De volgende zes leden zijn ingevoegd bij S. 39—283, waarvan art. III
 een overg.bep. bevat.

Bij dit toezicht wordt de samenstelling van de colleges uitgebreid
 met twee bij het college toegelaten practizijns als bijzitters.

Deze bijzitters worden, evenals twee plaatsvervangende bijzitters, voor
 den tijd van drie jaren door den Gouverneur-Generaal benoemd. De

regterlijk collegie, bij hetwelk zij de practijk verlangen uit te oefenen. Een
 authentiek afschrift van het deswege op te maken proces-verbaal zal bij de
 voordragt worden overgelegd.

Voorts bevat S. 34—184 als overgangsbepaling:

Art. IV. (1) Zij, die bij de inwerkingtreding van deze ord. (1 Jan. 1935)
 krachtens de thans vervallen leden van art. 186 van het Reglement op de
 rechterlijke organisatie en het beleid der justitie in Indonesië tot procureur
 zijn benoemd, blijven bevoegd als zoodanig op te treden.

(2) Zij, die voor de inwerkingtreding van deze ord. het examen, omschre-
 ven in de in het vorig lid bedoelde wettelijke bepalingen, met goed gevolg
 hebben afgelegd, blijven benoembaar tot procureur.

(3) Op de in de leden (1) en (2) bedoelde personen vindt het bepaalde bij
 het eerste lid van art. 186 van het Reglement op de rechterlijke organisatie
 en het beleid der justitie in Indonesië overeenkomstige toepassing.

Gouverneur-Generaal kan voor de benoeming het gevoelen inwinnen van een of meer vereenigingen van bij het college aangestelde praktizijns.

Een plaatsvervangend bijzitter heeft alleen zitting bij verhindering, ontstentenis of afwezigheid van den bijzitter, als wiens plaatsvervanger hij is aangewezen.

Bij verhindering, afwezigheid of ontstentenis van een bijzitter en van zijn plaatsvervanger voorziet de President van het college voor elk zich voordoend geval in hun tijdelijke vervanging.

Het bepaalde bij art. 18, lid 1, lid 3 en lid 4, eersten zin, bij art. 20, lid 1 onder *a*, *b*, *c*, en *d* — wat laatstgenoemde bepaling betreft na weglating daaruit van de aanhaling van de artt. 9 en 21 —, bij art. 20*a*, leden 1, 2 en 3, bij art. 20*c*, lid 1 — na weglating daaruit van de aanhaling van de artt. 9 en 21 —, bij art. 37, lid 1, bij art. 41, lid 1, bij art. 42, bij art. 44 en bij art. 67, lid 1 vindt overeenkomstige toepassing ten aanzien van de bijzitters en plaatsvervangende bijzitters.

De gevallen, waarin bijzitters of plaatsvervangende bijzitters kunnen worden gewraakt of zich mogen verschoonen, zijn dezelfde als voor de rechterlijke ambtenaren zijn geregeld bij de wettelijke bepalingen op de burgerlijke rechtspleging. (R.Bg. 2.)

(*Gew. S. 39—283.*) De colleges zijn bevoegd om de praktizijns in geval van verwaarloozing der belangen van hun cliënten, van onbetamelijke gedragingen jegens partijen of hare praktizijns en voorts van alle handelingen in strijd met hun ambtsplicht en met de eer van den stand der praktizijns of wel bij betoonde oneerbiedigheid aan het college of deszelfs leden of eenige andere rechterlijke autoriteit, gelijk mede wegens het bezigen van onbetamelijke uitdrukkingen ten aanzien der wet of van het openbaar gezag, te vermanen, en desnoods, naar gelang van zaken in hunne bediening te schorsen voor den tijd van hoogstens drie maanden, of te beboeten uiterlijk tot de som van f 200.—, ten behoeve der algemeene armen, met verwijzing tevens tot het dragen of vergoeden, geheel of ten deele, der kosten, door hunne schuld of achteloosheid aan partijen veroorzaakt. (R.O. 203; Rv. 29, 60, 93, 98, 264; S. 1851—27 art. 56*.)

(*Ing. S. 25—153; gew. 39—283.*) Van de beslissing van een raad van justitie kan de betrokken praktizijn binnen veertien dagen na den dag der uitspraak bij verzoekschrift bij het Hooggerechtshof in hooger beroep komen. Aan het nemen eener beslissing in beroep nemen de bij het Hooggerechtshof benoemde bijzitters deel.

In geval van herhaalde misdragingen of wel van verregaande buitensporigheden, zal het Hooggerechtshof, hetzij ambtshalve, hetzij op voorstel van den raad van justitie, de afzetting van de daaraan schuldige praktizijns aan den Gouverneur-Generaal kunnen voordragen, onverminderd de bevoegdheid van dezen, om ook zonder zoodanige voordragt tot de afzetting over te gaan. (Bb. 1938; T. XXIII—436.)

HOOFDSTUK VII.

Van de Deurwaarders. (1)

(Dit hoofdst. is toepasselijk op de buitengewesten: R.Bg. 2.)

193. (*Gew. S. 95—106.*) De deurwaarders, zoowel de buitengewone als de gewone, zijn openbare ambtenaren. (Sv. 422; IR. 388v.; R.Bg. 716.)

(*Gew. S. 25—497.*) De gewone deurwaarders worden in elk gewest benoemd en ontslagen door het hoofd van gewestelijk bestuur.

De Gouverneur-Generaal bepaalt het aan elk regterlijk collegie toe te voegen getal dier ambtenaren.

De deurwaarders bij het Hoog-militair-geregtshof kunnen tevens tot deurwaarders bij het Hooggeregtshof worden aangesteld, en zoo ook omgekeerd. (Bb. 3556.)

(*Gew. S. 25—497.*) De buitengewone deurwaarders worden in elke

(1) Vgl. Deurwaardersreglement Ned. S. 34—598.

Bb. 12048: bevoegd. deurw. ontvangst aangeeteekende stukken.

we.l afdeeling naar mate der behoefte benoemd door het hoofd der afdeeling, die mede tot hun ontslag bevoegd is. (RO. 198, 203, 205; Rv. 20²).⁽¹⁾

In de gvtsl. v. Jav. Mad. wordt krachtens S. 40-3 het 2^e lid gelezen: De gewone deurwaarders worden benoemd en ontslagen door den resident, binnen wiens ressort het rechterlijk college gevestigd is.

Aldaar wordt krachtens gemeld S. in het 5^e lid ipv. „elke afdeeling” en „het hoofd der afd.”, gelezen: „elk ressort van een assistent-resident” en „den assistent-resident”.

In de buitengew. leze men in het 2^e lid ipv. „elk gewest” en „het hoofd van gewestel. best.”: „elke residentie” en „den resident” krachtens S. 38-370 jo. 264.

6 194. De gewone deurwaarders doen, alvorens hunne bediening te aanvaarden, in handen van den president, bij eene openbare teregtzitting van het college, bij hetwelk zij zijn aangesteld, den navolgenden eed (belofte):

„Ik zweer (beloof), dat ik houw en getrouw zal zijn aan den Koning en „aan den Gouverneur-Generaal van Indonesië, als des Konings „vertegenwoordiger; dat ik middellijk noch onmiddellijk, onder welken „naam of voorwendsel, ook tot het verkrijgen mijner aanstelling, aan „iemand, wie het ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven „of beloven; dat ik mij bij de waarneming van mijne dienst in alles zal „gedragen naar de wettelijke bepalingen; dat ik alle exploiten en andere „verrigtingen, aan mijne bediening verbonden, waartoe ik zal worden „verzocht, of die mij zullen worden bevolen, getrouwelijk en met ijver „zal uitvoeren, en in het algemeen mijne functiën met naauwgezetheid en „eerlijkheid, en tevens met allen eerbied voor de regterlijke autoriteiten, „zal waarnemen.” (S. 34-159*.)

(Gew. S. 86-101.) De vorenstaande eed wordt door de buitengewone deurwaarders, vóór de aanvaarding hunner bediening, afgelegd in handen van ⁽²⁾ het hoofd van plaatselijk bestuur, dat van de gedane aanstelling en beëdiging kennis geeft aan den raad van justitie. (RO. 197.)

195. De gewone deurwaarders moeten met der woon gevestigd zijn binnen drie palen afstands van het gebouw, waarin het regterlijk college, bij hetwelk zij zijn aangesteld, deszelfs zittingen houdt. Aan de buitengewone deurwaarders wordt, bij de acte van benoeming, eene bepaalde woonplaats aangewezen. (RO. 198v.)

7². 196. De gewone deurwaarders zijn belast met den dienst bij de teregtzittingen en met de inwendige dienst bij de vergaderingen en bijzondere commissiën. Zij zijn gehouden om de bevelen na te komen, welke hun te dien aanzien door den president worden gegeven. (Rv. 22; Sv. 255.)

197. De regterlijke collegiën hebben de bevoegdheid om, in geval van ontstentenis van een gewonen deurwaarder, zoodanige beambte voorloopig aan te stellen. De persoon, in dier voege met de functiën van deurwaarder belast, zal daarin niet mogen werkzaam zijn, dan na vooraf den eed (belofte), bij art. 194 omschreven, te hebben afgelegd.

(Gew. S. 95-106.) De aanstelling zal ten spoedigste aan het Hooggeretshof medegedeeld en aan de goedkeuring van den directeur van justitie onderworpen worden.

Die mededeeling en goedkeuring worden niet vereischt, in geval van een bloot tijdelijke aanstelling ter vervanging van eenen in zijne bediening geschorsten of door ziekte verhinderden deurwaarder.

7¹ 198. Alle deurwaarders zijn, ieder in het ressort van het regterlijk college, waarbij hij is aangesteld, bevoegd tot het doen van alle geregteijke aanzeggingen, bekendmakingen, protesten en verdere exploiten, hetzij

(¹) Bij 2 S. 95-04 is de benoeming der deurwaarders bij de Indonesische rechtbanken en de residentiegerechten opgedragen aan den Dir. van just. die daarbij mede tot hun ontslag bevoegd verklaard is.

(²) *In de gvtsl. v. Jav. Mad.* „in handen v. d. ass.-res., die”. (S. 31-168 jo. 423.)

die al dan niet met een aanhangig regtsgeding in verband staan; tot het doen van alle dagvaardingen, insinuatien en beteekeningen tot den regtsingang of tot de instructie van burgerlijke gedingen of strafzaken behorende, en tot het doen van alle exploiten ter uitvoering van regterlijke bevelen, vonnissen en arresten, zoowel in burgerlijke als in strafzaken. (RO. 193, 195, 199.)

Bij het doen van alle exploiten zullen zij daarvan behoorlijke afschriften laten. (Rv. 1, 16, 142, 435, 443, 504 enz.; Sv. 46, 80, 107, 178 enz.)

199. (Gew. S. 25—497.) Elk deurwaarder is, op zijne persoonlijke verantwoordelijkheid, verplicht om zijn ministerie, ten allen tijde dat hetzelfde wordt ingeroepen, te verleenen tot het doen van alle exploiten, binnen de afdeeling ⁽³⁾, in welke hij woonachtig is. (Rv. 20, 439.)

(Ing. S. 18—234.) Echter is hij verplicht te weigeren eenig exploit te doen, ingeval hem door of vanwege den Gouverneur-Generaal is aangezegd, dat het doen van dat exploit strijdig zou zijn met de volkenrechtelijke verplichtingen van den Staat. Voor die weigering is hij jegens partijen niet verantwoordelijk.

200. De deurwaarders zijn verplicht om zich in de berekening hunner verdiensten en uitschotten te gedragen naar de bestaande of vast te stellen tarieven. Zij zullen aan den voet hunner exploiten de verdiensten en uitschotten afzonderlijk moeten uitdrukken. Zonder deze vermelding zullen dezelve niet in de begrooting van kosten worden geleden, en zijn partijen niet gehouden om die te voldoen. (Zie Tarieven.)

Zij zijn bevoegd om de vereischte voorschotten te vorderen, alvorens de exploiten te doen. (S. 1851—57*; 72—153; Bb. 2118, 2864, 3484.)

201. (Gew. S. 41—511 jo. 513.) Zij zijn verplicht om, op daartoe gekomen last van het regterlijk collegie, waarbij zij behooren, en in de gevallen, bij de wet bepaald, hunnen dienst gratis dan wel tegen half salaris te verleenen, zonder evenwel tot eenige voorschotten gehouden te zijn.

202. De deurwaarders moeten een register of repertoire houden. De exploiten, die zij uitgeven of teekenen, moeten met de vereischte duidelijkheid en naauwkeurigheid geschreven zijn. Bij gebreke daarvan zal hun wegens zoodanige stukken geen salaris worden toegekend. (K. 182; Rv. 98.)

203. (Gew. S. 95—106; 25—497; 39—283.) De bepalingen van art. 192 betreffende de praktizijns zijn toepasselijk op de deurwaarders, met dien verstande dat de rechterlijke colleges zonder bijzitters beslissen en voorts in het geval, bij het laatste lid bedoeld, de afzetting der gewone deurwaarders ter beslissing staat van het hoofd van gewestelijk bestuur, binnen wiens gewest — en die der buitengewone deurwaarders van het hoofd der afdeeling, binnen welke zij gevestigd zijn. (Rv. 21, 60, 93, 98.) In art. 203 moet voor de gvtsl. van Java en Mad. krachtens S. 39—288 en 40—3 ipv. „het hoofd v. gewestel. best., binnen wiens gewest” en „het hoofd der afd., binnen welke” worden gelezen: „den resident binnen wiens residentie” en „den assistent-resident, binnen wiens ressort”. Voor de buitengew. leze men (krachtens S. 38—370 jo. 264, bl. 232) „resident” en „residentie” ipv. „hfd v. gewestel. best.” en „gewest”.

204. (Gew. S. 01—15, 273.) De bijzondere voorschriften, betrekkelijk de deurwaarders bij de Indonesische regterlijke autoriteiten, mitsgaders bij de residentiegerechten, worden afzonderlijk vastgesteld. (IR. 182-4°, 388v.; Rv. 933; Sv. 422; S. 95—204* bl. 288 noot; Bb. 4535.)

205. De bevoegdheid der gerechtsboden en van de dienaren der openbare magt tot het doen van geregtelijke exploiten, wordt geregeld bij de wettelijke bepalingen op de burgerlijke regtspleging en op de strafvordering (Sv. 422; IR. 388; RBg. 716.)

³⁾ S. 39—283, bl. 233: in de gvtsl. v. Jav. Mad. „residentie” ipv. „afd.”

Ord. van 24 Jan. 1947, S. 47—20.

Bij ord. v. 24 Jan. 1947, S. 47—20, iwg. 31 Jan. 1947, houdende inpassing v. h. HGH in het rechtswezen en voorzieningen t.a.v.d. rechtspleging in cassatie en de jurisdictiegeschillen, zijn wijzigingen en aanvullingen gebracht in de reglementen RO., Rv. en Sv., die ter plaatse zijn aangebracht. Voorts zijn de bepalingen omtrent indeling en werkzaamheden voor het HGH en v. d. raden v. just. op Java (KB. v. 14 Jan. 1901 N° 41, I.S. 01—126) buiten werking gesteld. Ten slotte is bij art. 5 bepaald:

Art. 5. Als advocaten en procureurs in cassatie zullen kunnen optreden zij, die overeenkomstig de bepalingen van art. 185 en volgende van het Reglement op de rechterlijke organisatie en beleid der justitie als zoodanig zijn benoemd en beëdigd worden en niet zijn geschorst of ontslagen en zij, wier toelating bij latere wettelijke bepalingen mocht worden geregeld.

Art. 6 bevat een bepaling betr. appelraden, vervallen krachtens L.N. 51—9* hierachter.

ALGEMEENE BEPALINGEN VAN WETGEVING

VOOR INDONESIË.

(Afgekondigd bij Publicatie van 30 April 1947, S. No. 23.)

N. Art. 1. De bepalingen door den Koning, of, in zijnen naam, door den
A.B. Gouverneur-Generaal vastgesteld, verkrijgen in Indonesië kracht van
1, 2 wet door hare afkondiging, in den vorm bepaald bij het reglement op het
beleid der regering. (ISR. 95.)

4 2. De wet verbindt alleen voor het toekomstige en heeft geene terug-
werkende kracht. (Ov 1., 54v.; Bw. 755, 1993; Sw. 1; Inv. Sw. 28v.; Civ. 2.)

9 3. (Gew. S. 15—299 jo. 642.) Zoolang de wet niet bepaaldelijk het
tengedeel vaststelt, is het burgerlijk en het handelsrecht hetzelfde zoowel
voor vreemdelingen als voor Nederlandsche onderdanen. (AB 9; Bw. 83,
945; Rv. 100, 128, 580—10*, 761, 872; Civ. 8, 11.)

4. Onder de benaming van ingezetenen van Indonesië verstaat de
wet alle Nederlanders, inwoners zijnde van Indonesië; voorts de land-
zaten of inboorlingen van de eilanden van den indischen Archipel, voor
zoo ver deze tot Indonesië behooren; en eindelijk alle personen, onverschillig
van welken landaard, die, met toestemming der regering, hunne
woning binnen Indonesië gevestigd hebben. (AB. 5v.; ISR. 160.)

De wijze waarop de toelating om zich in Indonesië te vestigen, ook
door Nederlanders wordt verkregen, wordt bij afzonderlijke bepalingen
geregeld. (ISR. 160; S. 16—47*)

5. (Gew. S. 15—299 jo. 642.) Vreemdelingen zijn allen die niet zijn
Nederlandsche onderdanen. (AB. 4; ISR. 161; Nedsch. bl. 177; S. 72—
11; 10—296*, bl. 183.)

6. (Gew. S. 07—205 art. 3*, jo. 19—316.) De ingezetenen van Indonesië
zijn onderscheiden in Europeanen, en Indonesiërs en met deze gelijk-
gestelde personen. (ISR. 160, 163.)⁽¹⁾

7. Met Europeanen worden gelijk gesteld: (ISR. 163.)

1° alle Christenen, daaronder begrepen die welke tot de Indonesische
bevolking behooren;

2° alle andere personen van waar ook afkomstig, die niet in de omschrijving
vallen van het volgende artikel.⁽¹⁾

8. Met Indonesiërs worden gelijkgesteld de Arabieren, Mooren, Chinezen,
en alle anderen, die Mahomedanen of Heidenen zijn. (ISR. 163.)⁽¹⁾

9. Ingetrokken: S. 15—299 jo. 642.

10. De Gouverneur-Generaal is bevoegd om, ten aanzien van de Indonesië-